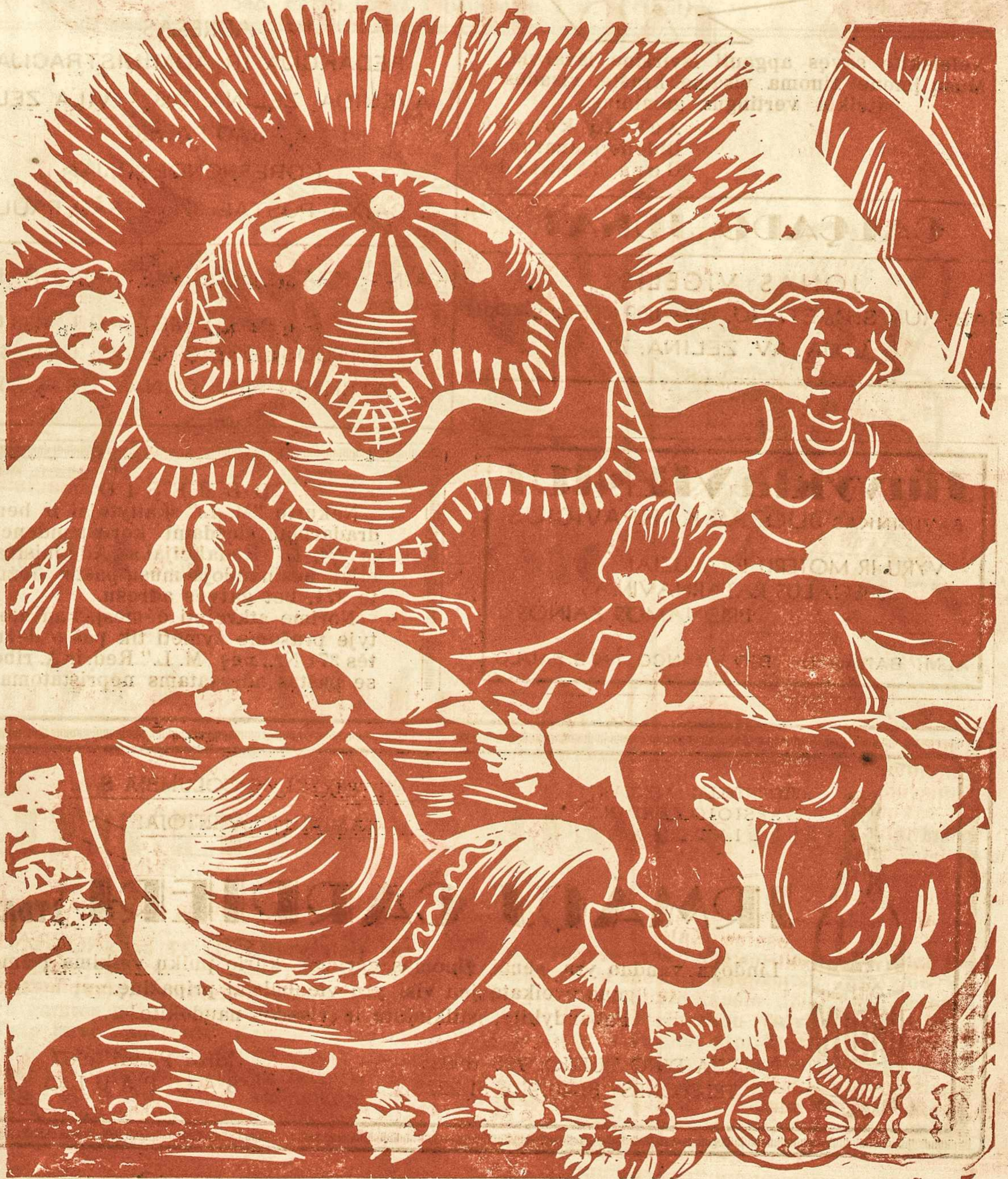

MAKAS LIETUVA

NR. 59

MŪSU KAINOS
atatinka mūsų

PAGAMINTU
BATU tikrai
vertei

Neleiskite savęs apgauti išviršine išvaizda.
Mūsų įmonė žinoma visame krašte, visados
pateikia vertingus gaminius.

Aukšta kokybė
Didelis patvarumas
Gera išvaizda

CALÇADO JONAS

JONAS VIGELIS

FAB. RUA S. CAETANO, 862 - 809 - TEL. 9-4682

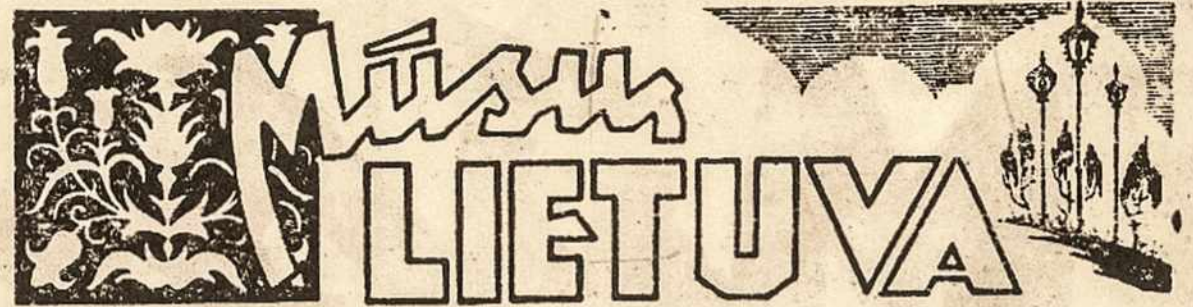
LOJA: AV. ZELINA, 73

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIEINAMOS KAINOS

ALM. BARÃO DO RIO BRANCO, 786 S. PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Revista Litwana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:
AVENIDA ZELINA, 706 - VILA ZELINA
SÃO PAULO

KORESPONDENCIJAI:

CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

KAINA: BRAZILIJOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

D Ē M E S I O

Nekurie "M. L." skaitytojai ir bendradarbiai, siųsdami korespondenciją "M. L." Redakcijai ar Administracijai, nesinaudoja mūsų pašto dėžute 371, bet gatvės adresu.

Norime atkreipti dėmesį, kad ateiptyje prašome žymėti tik pašto dėžutės 371 Nr., nes "M. L." Red. ir A. ribose paštas adresatams nepristatomas.

VIENTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

ALAUŠ VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMŪS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.

Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967
SÃO PAULO

MINTIS LIETUVA

DVISAVA TINIS LIETUVISKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1950 (III m.)

São Paulo (Brasil) Balandžio 1 d. (Abril)

Nr. 7 (59)

DAUG DŽIAUGSMO
VELYKOSE!

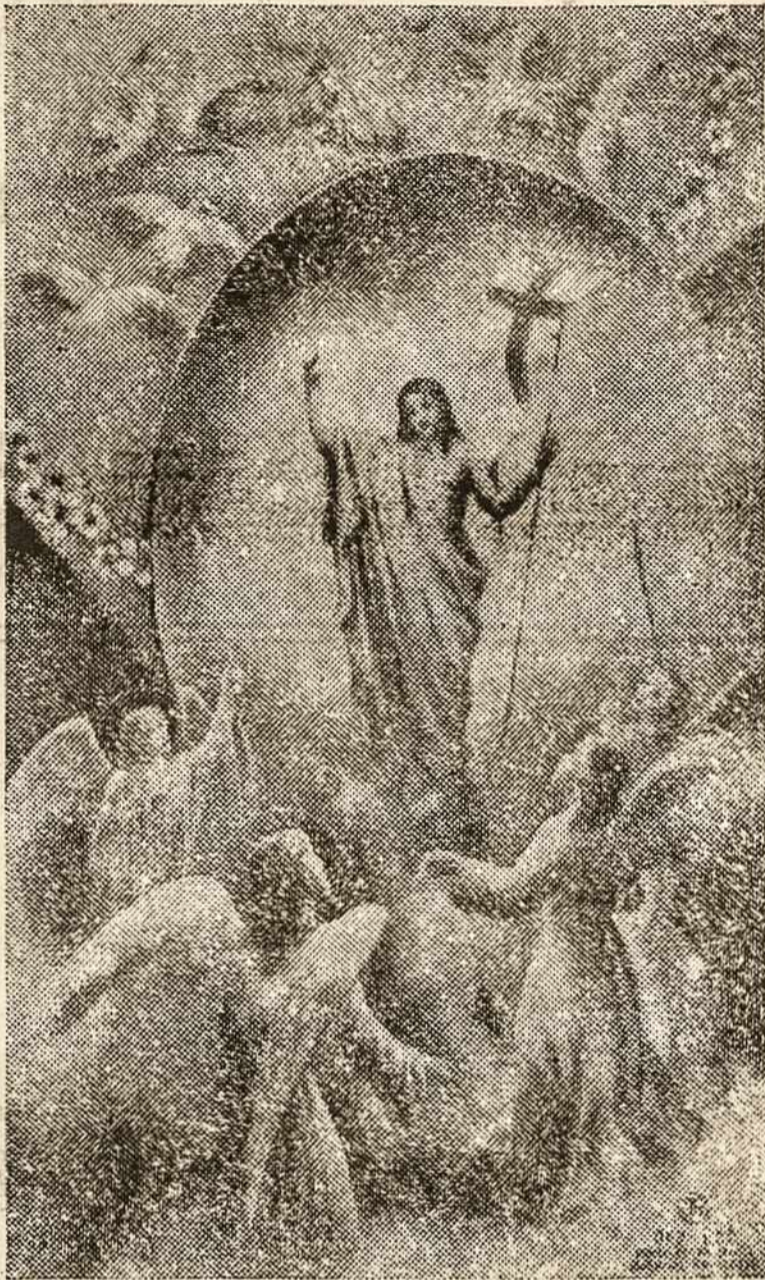
PRISIKELIMO VARPAMS GAUDŽIANT

Dr. A. MACEINA

Velykos yra atpirkimo šventė. Liturginiais savo veiksmais Bažnyčia kasmet primena mums tą didį Kalvarijos įvykį, kuris buvo pažymėtas net sujudiniu gamtos gaivalo: žemė drebėjo, saulė užtemo. Taip buvo mirstant Kristui, ir tas momentas buvo perėjimas iš senosios eros į naująją. Aprimusi žemė jau buvo nauja žemė, prašvitusi saulė jau buvo nauja saulė, atsipeikėję žmonės jau buvo nauji žmonės. Pasaulis jau buvo atpirktas.

Atpirkimas yra išlaisvinimas. Tai štai kodėl taip senajame, taip naujajame įstatyme Velykos yra visados didžiausio džiaugsmo šventė. Išrinktoji Dievo tauta savo Velykomis prisimindavo išėjimą iš Egipto; atpirktoji Dievo žmonija prisimena išlaisvinimą iš nuodėmės vergijos. Josios džiaugsmas užtat daug didesnis. Tokio džiaugsmo prasmę turi krikštytųjų puota, šitokiu džiaugsmu žėri einančio nuo klausyklos žmogaus veidas. Jis švenčia savo privatiškas Velykas. Bet mes

reikalingi viešų Velykų. Mūsų laikų kultūra irgi šaukiasi atpirkimo. Tik kur jo ieškoti? Ar Kristus dar kartą ateis? Tam reikalui pasvarstykime ketetą dalykų.

1. Kristaus kančios žygis

«Aš įklimpęs į gilius dumblus, ir nėra tenai dugno; aš patekau į jūros gilumą, ir audra nuskandino mane. Aš pailsau bešaukdamas, užkimo man gerklė: mano akys pavargo man belaukiant Dievo.» (Psl. 68).

Taip vaitojo žmonija Dovydo laikais. Pirmosios nuodėmės prakeikimas slėgė pasaulį, ir šis dejavo josios pančiuose. Juk nuodėmės tragiškumas tame ir glūdi, kad ji atitraukia žmogų nuo Dievo, nuo amžinojo gyvenimo, pasmerkdamą jį klajoti nežinojime ir vegetuoti savo minkystėje. Nuodėmė yra atitraukimas nuo gyvenimo. Ji yra mirtis. O kas kartą jau mirė, to jokios žmogiškos priemonės neprikels. Taip yra su fizine mirtimi, taip yra su moraline.

Tai štai kame glūdi nupuolusios žmonijos tragedija. Ji mirė, vadinasi nusidėjo pati, bet prisikelti pati jau nepajėgė. Tūkstančius kartų žmonija bandė pakilti aukštyn, ir tūkstančius kartų krisdavo žemėn. Kiekviena tokia pastanga tik patvirtino baisią tiesą, kad tarp žmogaus ir Dievo atsidarė bedugnė, kurią joks sutverimas negali peržengti. Čia reikėjo Dieviškos galybės.

Dievas siuntė todėl savo sūnų Kristų, kad šis savo nekaltumu pergalėtų pasaulio sugedimą ir savo prisikėlimu — visur viešpatuojančią mirtį. Savo kančia, mirtimi ir prisikėlimu nutiesė tiltą per tą bedugnę, suvienijo atitrūkusią žmoniją su Dievu ir paliko priemonių toliau tęsti tą susivienijimo darbą.

Tos priemonės, šis žmogaus kelias prie Dievo ir yra krikščionybė. Jos pamatuos glūdi aukas. Kažkieno teisingu pasakymu, ideja yra žvėris: ji visados minta aukomis. Ir kuo kilnesnė ideja, tuo nekaltesnės aukos reikalauja. Krikščionybė

pastatyta ant nekalčiausios aukos, — Dievo žmogaus ir išaugusi iš nekalto kankinių kraujo.

Bet kas gi yra ta krikščionybė? Ar tik religija? Krikščionybė nėra tik religija arba «konfesijsija», kaip šie žodžiai suprantami dabar, vadinasi prasme sistemos, kurioje yra domgamiškų tiesų, į kurias reikia tikėti, ir morališkų įstatymų, pagal kuriuos reikia gyventi. Žinoma, vienas ir kitas krikščionybėje yra, bet jie kartu neišsemia josios esmės. Krikščionybė nėra nė grynas «religingumas», pasireiškias daugiausia jausmų srityje, ir moderniškų laikų pripažįstamas vienintele žmogui tinkančia religija. Ir šis elementas krikščionybėje yra. Krikščionybė yra Dieviško plano vykdymas taip pasaulyje, taip žmonėse. Dievas leido pasaulį ir žmogų ir paskyrė jam tikslą pagal savo planą. Tuo tarpu žmogus atitrūko ir nuėjo savais keliais. Kristus savo kančios žygiu vėl atitaisė žmonijos kelią, o Dieviško plano vykdymą paliko krikščionybei. Ir atpirktajai žmonijai nėra kito kelio, kaip tik per krikščionybę į pilnutinį gyvenimą, arba į nupuolusios prigimties būklę.

2. Išganytojo skundas

Dievas leido žmogų kaip kūrėją, kaip savo bendradarbį užbaigti visatos tvėrimo darbus. Vadinasi, šį tą sukurti, kad ir realiatyviai iš nieko. Bet naujųjų laikų žmogus užmiršo, kad jis gyvena ir kuria ne sau, bet tam, kad įkūnytų Dievo numatytus tikslus. Jis ėjo į pasaulį, jausdamasis esąs absoliutus jo valdovas; jis mynė jį po kojomis; jis savo grubia ranka užmušė gamtos grožį ir galop pasidarė ne mažutis kūrėjas, bet didelis ardytojas. Jis pasipriešino net pačiam Dievo tvarkai. Didysis Kūrėjas į medžiagą įdėjo aukštesnio gyvenimo principą; didysis ardytojas drįso jį paneigti ir paskelbti, kad pasaulyje yra tik negyva medžiaga. Dievas sukūrė antgamtinį pasaulį, žmogus jį pavadino svajonėmis ir sapnais. Laisvai ir dovanai gautas kūrybos jėgas jis pavertė pasipelnymo šaltiniu, kūryba virto amatu. Tai štai moderniosios kultūros nuodėmė ir jos noras išsiveržti iš po Dievo globos.

Kai didįjį Velykų penktadienį Kryžiaus adoracijos metu giedamos improperijos, kur Dievas skundžiasi savo išrinktąja tauta, man visados ateina į galvą mintis, kad Išganytojas tikrai taip lygiai galėtų nusiskusti ir modernišką žmoniją.

«Aš už tai miriau, kad tu gyventum, tu mane vėl tūkstančius kartų persekioji. Ką aš tau padariau?»

«Per du tūkstančius metų rodau tikrosios kultūros kelią, o tu man rengi mano ištikimuose naują kryžių.»

Visais laikais buvo nuodėmių ir bus. Bet niekados tos nuodėmės nesistengta pateisinti mokslišku ir net doroviniu atžvilgiu, kaip šią dieną. Viduramžiais buvo daug blogo ir netiesos. Bet netiesa buvo netiesa, ir nuodėmė — nuodėmė. Niekas jų nebandė pridengti etiškų, arba net religiniu apsiaustu. Bet šiandien daros visai priešingai. Mes gyvename ypatingo pakrikimo laikus.

3. Mūsų dienos laukia atpirkimo

Neramios mūsų dienos ir audringos mūsų budėjimo naktys. Mes ilgimės tvarkos. Ir naujų

KAI VELYKŲ RYTA

PRISIKĖLIMO ALELIUJA

Mg. Vinkšnaitienė

Kai Velykų rytą gaus varpai bažnyčių
Ir pasauliui Dievo pergalę vėl skelbs,
Į gimtąją žemę mintimis sugrįšiu:
Nukankintas Kristus ten kaip prisikels. —

Budeliai sulaužė pakely smūtkelį
Ir įmetė Dievą į purviną raistą...
Jie išvarė tautą eiti kryžiaus kelią!...
Tyčiojas, užmetę jai raudoną skraistę.

Kai Velykų rytą nuo beržų rasa kris,
Giedos vyturėlis laisvasis laukuos...
Kas akmenį broliams nuo karste nuris? —
Kas pančių nuveržtas rankas išliuosuos?!

Tiktai nerimas linguos juodais arimais...
Tik plėsoma viltis klaikiai raudos...
Ak, neaušta rytas dar prisikėlimo
Nukankintos, nukryžiuotos Lietuvos! —

Kai triumfuosi, Kristau, vėl Velykų rytą,
Ir galybei tavo nusilenks kalnai
Žvilktėrėki, prašau, į mirštančią tautą:
Kiek sielvarto, kiek aimanų tenai!...

Viešpatie! Tu žinai, ko tauta ta vaitoja,
Nes pirmasis kryžiaus kelią nuėjai!
Pažadėjai latrui Tu linksmybių rojų —
Gailestingą ranką ištiesi ir jai! - - -

Kazys Zupka

Iš bonių, iš bažnyčių, kaimo koplytėlės
Varpai varpeliai neša Aleliuja.
Šventa malda ir džiaugsmas vėliai
Parymo virš laukų tyliųjų.

O per laukus, per pilką klonių tylą
Sugrįžo Dievas - Dievas tikinčiųjų:
Bažnyčios su varpais, vargonais, žvakėm ir
kodylu,
Žmogus - su meilės Aleliuja.

Kad nenubirtų džiaugsmas tik išsprogęs,
Tai gera būtų, gera iš tikrųjų: —
Kad nepaliktum, Viešpatie, namų pastogės,
Kap nepaliktum mūs be Aleliuja.

Skambėkit, gauskit bonios, kaimo koplytėlės,
Tada ir erdvės gal nebaigs maldų tyliųjų,
Tada gal Dieve - Dieve prisikėles,
Nepaliksi mūs be Aleliuja.

laikų Saulius, daugiau gal negu kuris kitas žmogus, pažinęs modernišką žmogaus nerimą, formulavo jo troškimus: «Tu matai Jėzau, mūsų reikalus. Visi yra Tavęs reikalingi, net ir tie, kurie to nežino. Išalkusis įsivaizduoja, kad ieško duonos, o Tavęs alksta; ištroškusis mano, kad nori vandens, o jis Tavęs trokšta... kas savo mintimis ieško tiesos, tas ir nenorėdamas Tavęs trokšta, kuris esi vienintelė ieškojimo verta tiesa (Giovanni Papini. Kristaus Istorija).

«Pažvelk į kryžiaus garbę. Jau karalių kaktose šis ženklas prisegtas, iš kurio jo priešai tyčiojosi. Kristus pavergė pasaulį ne geležimi bet medžiu.» (šv. Augustinas).

«Stai kryžiaus medis ant kurio kabėjo pasaulio išganytojas, imkim ir pagarbinkim». Nuo jo nužengė Atpirkimas prieš du tūkstančius metų, nuo jo laukiame išganyto ir mes šiandien. Jis kyla vaduojančiu simboliu taip ant Rymo kapitoliaus, taip ant menkutės Afrikos negro palapinės. Jis yra išganyto ženklas visiems laikams ir visiems žmonėms.

Senovės pasaulis laukėsi išganyto. Bet senovė jau toli. Palikime istoriją teisti istorijai. Mes, dabartiniai žmonės pažvelkime į dabartį. Visas pasaulis dejuoja modernišką pakrikimo pelkėse. Jų visų ištiestos rankos laukia išganyto ir šiandien mes žinome išganytojo vardą. Žinome iš kur laukti pagalbos ir kaip nugalėti mus prislėgusi blogi. Šv. Kryžiaus prefacijoj randame savo šauksmui atsaką, kad: «Iš kur mirtis atsirado, iš ten gyvybė kiltų, ir tas kurs medžiu nugalėjo, medžiu būtų nugalėtas». Pirmieji žmonės medžio vaisiumi buvo suviloti ir kryžiaus medžiu jų suvilotojas buvo nugalėtas. Taigi, jeigu mus suvedžiojo stabmeldiškas mokslas, nugalėkime krikščionišku mokslu. Jei mus supainiojo stabmeldiškas visuomenės gyvenimas, nugalėkime jį krikščionišku gyvenimu.

Velykų naktis! «Tai naktis, kuri stulpo šviesa išvaikė nusidėjimų tamsybes. Tai naktis kuri šiandien per visą pasaulį tikinčius Kristumi, atskirtus nuo pasaulio ydų ir nuodemių tamsos, gražina maloniai, sujungia su šventumu. Tai naktis, kurią Kristus sutrupinęs mirties pančius, kaip nugalėtojas, prisikėlė... Todėl šios nakties šventimas išvaiko nusikaltimus, plauna kaltes, puolusiems gražina nekaltybę, nuliūdusiems džiaugsmą, pašalina neapykantą, rengia taiką ir valdžias palenkia» (Exultet... giesmė šventinant Velykų žvakę). Moderniškas pasaulis pasiilgo tosios nakties, ir todėl mūsų laikais Velykos turi būti švenčiamos su ypatingu dvasios pakilimu.

DINGES BATALIJONAS

P. KARIBUTAS

(Tąsa iš 58 Nr.)

Ilgai lauktoji, didžioji ofenzyva prasidėjo 11-tą valandą vakaro. Aš gavau įsakymą žygiuoti su savo būriu tiesiai per kalnus į Modeną.

Žygiuoti, tai žygiuoti. Mano reikalas mažas — klausyti ir vykdyti. Pakeliui dėjosi nematyti dalykai. Lėkė mašinos su minosvaidžiais ir visokių kalibrų patrankos. Girgždėjo perkrauti vežimai, žygiavo pėstininkai. Rėkė karininkai, koliososi kareiviai.

Ore ūžė dešimtimis naikintuvų ir bombonešių eskadrilės. Rytuose girdėjosi sviedinių sproginiai ir žemės dundėjimas. Degė kaimai ir dūmai driekėsi padangėje. Oras pritvinko degėsių kvapu. Niekas nekreipė dėmesio į degančius namus, niekas negesino gaisrų. Kam koks reikalas, kad žūna tiek svetimo turto. Tegul. Pirmyn!

Žmogaus prigimtyje daugiau palinkimo į naikinimą negu į kūrimą. Kada žmogui įsako naikinti ir griauti, jį dažnai užvaldo aklas pasitenkinimo džiaugsmas. Jis mėgsta matyti ugnį, didelius debesis dūmų, ir tada jis pats noriai padeginėja dar gaisrų neapimtus namus.

Į Modeną mes atžygiavome kitą dieną. Gatvės buvo užverstos plytų griūtėmis, smėlio maišais, sijomis, baldais ir visokiu griozdu. Iš griuvėsiais užpiltų rūsių sunkėsi kartaus dūmo srovelės.

Kareivių grupės valkiojosi po užsilikusius dar sveikus namus, kažko raudamiesi bei ieškodami. Modena jau buvo užimta, bet kaikuriuose miesto kvartaluose dar kovėsi paskiros grupės. Iš langų tai vienur, tai kitur, kažkas kartas nuo karto šaudė į praeinančius kareivius.

Mes sustojome miesto pakraštėje. poilsui. Barai ir restoranai pilni kareivių ir civilių. Kažkas kažkam fundija, visi geria bet niekas nemoška. Karčiaminkai kartu su visais dainuoja, ir nuduoda, lyg ir jiems būtų linksma... Keletas amerikoniškų juodukų, pasipuošę moteriškomis skrybėlaitėmis ir sijonais, viduryje gatvės šoka kažkokį savo protėvių Afrikos šokį. Kanadiečiai jiems griežia «batukadą» ir plyšta juokais.

Kieme stovi du «Opeliai», naujintėliai vokiški automobiliai, tik ratai numti. Mano būrio kareiviai juos apžiūri, ir nutaria, kad puikūs. Jie paklausia mano patarimo. Aš sutinku. Po valandos automobiliai pilnoje tvarkoje. Kiemo savininkas, gudrus žmogus, ratus «gražino» už keturis tūkstančius cigarečių, kurias mums paskolino amerikoniai. Magaryčioms atsirado keturios statinaitės vyno. Iš kur ir kaip, kareiviai nenorėjo man pasakyti.

Vienam italui padedant surandu savo būriui patalpą pernaktoti. Rytoj pamatysime, kas bus toliau. Tuo tarpu patogiai įsitaisėme buvusioje Mussolinio milicininkų mokykloje. Yra lovos ir šienikas, o daugiau nieko ir nereikia. Aš nueinu nakvoti pas tą patį italą. Jis, pasirodo buvęs kažkokios ministerijos juriskonsultu.

Su malonumu išsimaudžiau po šiltu dušu,

ir po tiek metų vėl miegu švarioje ir patogioje lovoje. Jaučiuosi lyg plaukčiau baltuose debesyse, ir apie nieką daugiau nebenoriu galvoti.

Rytojaus dieną majoras Donaldas, «Allied Guerilla Batalion» vadas ir mano tiesioginis viršininkas sutiko mane labai draugiškai:

— Puikiai susitvarkėt!... Girdėjot... Modenoje jau yra rusų karinės misijos atstovybė. —

— Ne, negirdėjau.

— Vakar man pranešė komendantūroje. Jie informavosi apie jus. — Majoro pranešimas man papylė klaną vandens po kojų. Dar to tik betrūko. Jiems ir čia mes parūpome... taip! Negerai, visiškai negerai. Tačiau iš anksto rūpintis neverta — tenai vėliau bus aišku... pamatysim. Tačiau vis gi reikia ir prieš laiką būti pasiruošusiam visokiems netikėtumams.

Gal reikės veikti staiga ir tuojau. Nutariau čia pat atvirai išsiaiškinti su majoru Donaldu, ką jis pasakys?... Iš jo sužinojau, kad visi buvę raudonosios armijos kareiviai, kurie dabar randasi anglų karo vadovybės žinioje, turės būti gražinti rusams. Manęs tas neliečia, bet beveik visus mano būrio žmones tas liečia tiesioginiai. Manau, kad reikia juos apie tai įspėti bei pranešti. Bet kaip šitą pranešimą padaryti, nes atvirai nepatogu kas nors sakyti. Na, tiek to, ir čia atsiras išeitis.

Tą pačią dieną aš buvau pakviestas į komendantūrą, kur susipažinau su raudonuoju majoru iš rusų karinės misijos. Jo išvaizda nedarė jokio ypatingo įspūdžio: brunetas, vidutinio ūgio, apvalaus veido ir stora nosis.

— Sveikas, drauge vade, — pratęsė ranką majoras.

— Sveikas pone majore, — pabrėžiau aš, ir lyg nepastebimas šešėlis perbėgo per jo veidą, bet tik vienai akimirkai.

— Aš norėjau pasikalbėti su jumis...

— Prašau, kodėl ne, prašau...

— Taip!... Kaikas man žinoma apie jūsų būrį. Aš gavau kaikurių informacijų komendantūroje. Norėčiau daugiau žinoti apie savo tautiečius... —

— Aš jums galiu tą patį paaiškinti, ką jūs sužinojote komendantūroje, — atsakiau jam.

— Gerai, apie tai pakalbėsime vėliau. Dabar vertėtų pavakarieniauti, — pasiūlė majoras.

— Su malonumu, — sutikau aš, nes atsisa-kyti nebuvo kaip.

Po pusvalandžio mes sustojome prie viešbučio «Central». Atsargiam reikia visada būti, galvoju aš lipdamas iš mašinos.

Majoras užsakė riebią vakarienę ir pašaukė geriausios rūšies vyno. Bevalgant majoras pasiūlė man pereiti pas juos į «karinę misiją» tarnauti.

— Jūs galite padaryti karjerą, tarnaudami pas mus. Mums tokie žmonės labai reikalingi. — kalbėjo man majoras, jau įkaitęs nuo išgerto vyno. Aš paaiškinau, jog man tas pasiūlymas

labai esąs įdomus, ir palinkėjęs viso gero atsisveikinau su raudonuoju majoru.

Važiuodamas atgal galvoju sau, jog, štai, dasigyvenau iki kokio pasiūlymo. Jei man anksčiau kas būtų apie tai būręs, kad aš gausiu pasiūlymą padaryti karjerą "raudonojoje misijoje", būčiau nusispiojęs ir tiek... Aš puikiai suprantu ką tai reiškia: raudonasis majoras nori mane padaryti savo šnipu. Ne, šito jis nesusilauks! O vis vien čia juokai menki — reikia negaištant keisti kelio kryptį.

Laikraščiai ir radio skelbia karo pabaigą ir pergalę. Bet toji pergalė neturi spindėjimo nei džiaugsmo, nes ji neatnešė žmonėms nei laisvės nei žmogaus teisių. Visas karas buvo kovotas be jokio kilnesnio tikslo. Tai buvo tik tarpvalstybinės žudynės, kas kurį, o niekas nekalbėjo nei dėl ko, nei už ką. Iš šitos kruvinos miglos neišauš šviesi taikos diena. Jeigu kam karas ir pasibaigė, tai tik ne man. Mano karas už teisybę ir mano tautos laisvę tęsis vienas Dievas žino kol!

Aš sugrįžau į savo kambarį, kuriame manęs laukė Pranas, vienintelis mano bičiulis ir draugas, su kuriuo mudu per ištisus metus išbuvo kartu karo verpetuose. Apkalbėję padėti nutarėme viską pranešti kareiviams, bendrų kovų dalyviams. Abu mudu nueiname į bendrą miegamąją salę. Žmonės beveik visi dar nemiega.

Aš išdėstau reikalą ir patariu kiekvienam taip daryti, kaip išmano, ir kaip ras geriau. Tegul kiekvienas rūpinasi pats savo likimu.

Tas pranešimas visiems, tartum, atėmė žadą Vėliau prasidėjo rankų šnarėjimas, kimšimas daiktų į kuprines ir kareiviškos, menkos mantos raišiojimas. Po to pranešimo, tartum, šmėklos arba vėlės iš Karelijos raisto sugūžėjo šitą salėn, ir niekas nesiruošė čia pernakti tos pirmosios "taikos" nakties.

Daugumas norėtų kur nors eiti kartu, norėtų bendrai pabėgti nuo galimybės būti gražintiems po baubo Stalino skvernu. Jo pakvietimas sugrįžti, padvelkė Sibiro ledynais net po Italijos dangum. Salėje prasidėjo sąmišis. Greitai paašikėjo, kad būriu kur nors eiti neįmanoma, Mes visi iš įvairių kraštų čion susirinkome, taip turime ir išnykti, pradingti. Žmonės, kurie kiekvienam pavojui ištikus mokėdavo pasiruošti ir kovavo, grūmėsi, laimėdavo ar mirdavo, dabar nežinojo kas daryti. Jie ir šį kartą pasiruošė greitai, lyg gaisrui, bet rankos jau nebespaudė ginklų, o palikdavo kur buvo padėti. Tik kelionės ryšuliais ir kuprinėmis nešini, žmonės po du, po tris, atsisveikindavo likusius ir išėdavo nakties tamson. Žmonės išsigando savo žemės, savo valdžios pakvietimo grįžti, ir gelbėjosi bėgimu.

Žiūrėjome mudu su Pranu, kaip suakmenėję į šitą narsiausio mūsų batalijono būrio dingimą nakties tamsoje. Rusai, kurie pabėgo iš vokiečių belaisvės, kad kovotų ir gyventų laisvėje kalnuose, nors po plynu dangumi ir be pastogės, dingo ir išsiblaškę kaip Grigo bitės, apimti siaubo, jog gal teks grįžti savo žemėn į amžiną nelaisvę.

— Štai tau Rusija ir sovietų rojaus kvietimas

sugrįžti!

Pasilikome tik mudu su Pranu ir latvis Janis. Lauke lijo kaip iš kibiro. Tada ir mes trys paskutiniai susiraišiojome savo menką kareivio mantą, ir susikrovėm automobilin. Pranas dėl visa ko dar pasiėmė po dvi dėžes šokolado ir biskvitų.

— Dabar spręsk pats, — sako man, klausyti įpratęs Pranas.

Aišku, likti čia pat po demobilizacijos mes negalime. Ne tik čia šitoje salėje, bet ir iš viso Modeną reikia palikti.

— Į Bologną! — Nutariau aš. Dar išgeriame bonką vyno, kad slidžiau eitūsi, ir mes, dingusios kariuomenės vadai, sėdamės į "nupirktąjį" "Opelį". Janis paima vairą, paspaudžia starterį ir mašina vis greitėdama pradeda riedėti Bolognos link. Nors riedame nakties tamsoj ir visi keliai šią naktį veda į nežinomą ateitį, bet jaučiame, jog didysis pavojus paliko užpakalyje. Tik man gaila "dingusiojo batalijono", ir tu visų vyrų, su kuriais ne vieną kartą žiūrėjome mirčiai į akis ir tiek kartų sveiki iš jos glėbio ištrūkdavome.

Mielas skaitytojai! Tais prisiminimais aš baigsiu pasakoti tą sunkią betikslio karo epopeją, kurią teko pernešti įvairių tautų laisvę mylintiems žmonėms. Jų šiandien pilna visur. Kai sutiksime kieto žvilgsnio vyrus, nemėgstančius pasakoti jums savo praeities ir skaudžių pergyvenimų, kaip ir kodėl jie čia atsidadė — pagerbkite jų tylėjimą ir palikite juos, kol kas, ramybėje. Gali būti, tai yra gyvieji vyrai iš "dingusiojo batalijono"! Kai išmuš valanda, jie vėl visi bus savo vietose bei kovos eilėse, ir atkreips liepsnosvaidžius išdeginti paskutiniojo tirono ir kraugerio gūžtą.

P a b a i g a

RYŽIAI

J. ANTANAITIS

Apie ryžius tai nei rašyti nereikėtų, taip jau gerai visi juos pažįsta. Lėkštė baltų ryžių kartu su tamsiomis pupelėmis nenuėina nuo neturtingo stalo. Brazilijoje šis patiekalas — «arroz e feijão» — net ištariamas suplakus į vieną žodį «reisfežao», panašiai kaip pas mus poterėjant sakoma «duonosmūsų».

Bet įdomu pamatyti, kaip tie ryžiai auga. Pasitaikius progai aplankyti geriausią Brazilijos fazendą Cícero Prado, esančią už 175 km. į šiaurę nuo São Paulo, Curuputuba, prie Paraybos upės, šalia geležinkelio ir naujai tiesiamos autostrados į Rio de Janeiro, pasinaudojau malonių šeiminių sutikimu ir nuvykau kelioms dienoms ten paviešėti.

Nors keliaujantiems iš S. Paulo į Rio de Janeiro geležinkelio linija Central šaipokai pataria prieš kelionę padaryti testamentą. (tai dėl dažnai įvykstančių katastrofų), bet mano kelionė buvo be pavojų ir net maloni. Iš Ruzvelto vardo stoties S. Paulyje išvykstame 7.20 val. ryto ir tuoj palikę miestą, gera sparta riedame kairiuoju upės Tietė krantu. Abiem upės Tietė šonais čia pat arti miesto daug balų. Tose balose daugybė iškasų, lyg kokiuose durpynuose, ir tarpe jų iškasų palikti slenksčiai-keliai. Tose vandens pilnose iškasose plūdo daug sunkių valčių, o tie keliai palikti privažiavimui. Vienur kitur stovi jau anksti iš miesto atvažiavę sunkvežimiai ir kraunasi. Tai čia tos garsiosios S. Paulo žvyro kasyklos! Valtys yra įrengimai žvyrą iš dugno kasti ir perpilti į sunkvežimius arba ant kranto. Sakoma, kad iš Tietės pakraščiu iškasta apie 10 milijonų kubinių metrų žvyro ir smėlio, ir iš to pastatytas S. Paulis. Toliau nuo upės vagos, kur smėlio ir žvyro klodai baigiasi ir prasideda raudonoji žemė, kėpsa viena kita primityviška plytinė, kurioje plytos gaminamos rankiniu būdu. Prieš São Miguel baigiasi tos savotiškos kasyklos po vandeniu, ir upės pakrante, pagelžkeliu prasideda eukaliptų sodynai.

Prie Mogi das Cruzes lygumos šiek tiek prasiplečia, ir kalnai pasitraukia nuo geležinkelio į vakarus. Vietovaizdis primena kalnų lygumas, kuriomis teka didesnės upės, kaip pav. Sava netoli Belgrado, Jugoslavijoje, arba Strumos slėnis prie Sereso, Makedonijoje.

Už Mogi das Cruzes iki Jacarei, geležinkelis eina per upeskirtį, ir anapus jo vandenys jau neteka į Tietę, priklausančią La Platos upių sistemai, o bėga į Paraybą, kuri plaukia į šiaurę, aplenkdamą lanku Rio de Janeiro estadą. Į vakarus nuo šios upės vagos kniūpso ilga Mantiqueiros kalnų juosta, o į rytus — Serra do Quebra Cangalhas, lyg kokia Mantiqueiros nepasiekusi, Serra do Mar kalnų raukšlė Tarpe abiejų kalnynų paliko platus slėnis, ir šiuo slėniu savo gausius vandenis Parayba plukdo į šiaurę. Prie Jaquarei geležinkelis pereina tiltu į dešinę Paraybos pusę.

Nors ir nušauktas tasai Central geležinkelis, vienais vos bėgiais jungiantis abi sostines, bet traukinys bėga sparčiai, net vagonai svyruoja, šliaužiojančios durys, sugadintomis spynomis,

pačios atsidaro ir užsidaro. Tačiau tai vis tiek ekspresas, ir esame gerai aptarnaujami: išnešioja po vagonus šio ryto laikraščius, atneša vaisių, šokolado, gėrimų atsigaiivinti ir pakvietimą pietums į vagoną - restoraną. Prisiragauname visko iki soties, po truputį, ir pietų tenka atsakyti.

Tik mano akys visada alkanos, ir todėl godžiai žvalgausi po apylinkes. Kiekviena kelionė nauju kraštu — tai šventė. Lyg tyčia rytas ateina giedras, ir saulė pradeda kelti miglas nuo raistų ir slėnių. Kiekviename rūko atome įsminga saulės spindulys, balkšvo, opalinio spindėjimo pilnos tarpukalnės. Eukaliptų miškai maudosi švitančiose miglose, ir tropikų amžinas bei šiek tiek nuobodus žalumas virpa rasos lašų žeručiais, tviskančios ūkanos šyde. Atrodo, čia vakar debesėliai buvo nusileidę nakvoti, o dabar pakirdo ir skuba iškilti aukštyn.

Prieš Parada Lima ir São José dos Campos prasideda jau ryžių plantacijos. Visi tokie laukai prasideda nuo Paraybos upės krantų ir užima platų slėnį, vienoje ir kitoje pusėje upės. Netoli pačios upės pasroviui supilti pilimai, o paskui maždaug ant ribos vienos fazendos su kita tie pilimai pasukti nuo upės. Šitie U-formos pilimai turi apsaugoti ryžių laukus nuo paskandinimo, kada po didesnių lietu upė išsilieja iš vagos ir apsemia slėnį. Nors ryžiai yra vandens augalas, bet visai atsidūręs po vandeniu žūna. Laukai, be pilimų, dar yra išvagoti ištisos griovių sistemos, o taip pat mažesniais pilimėliais dar padalinti tarp savęs. Tų griovių sistemos gale, arti upės, pastatyta vandens perpylimo pompa, kuri lietaus vandens perteklių gali išmesti į upę, o kada vandens stinga, atvirkščiai, semia iš upės ir pila į tuos kanalus, drėkinimo reikalams.

Tokie ryžių laukai dešimtimis kilometrų tęsiasi Paraybos paupiu. Kol ryžiai dar žali, pirmą kartą tokius laukus matantis palaiko juos pievomis. Patys ryžiai šiek tiek primena vikšrį ir užauga panašiais krūmeliais, apie dviejų pėdų aukščio. Nunokusios varpos įgauna gelsvą, o vėliau rusvą spalvą.

Ryžiai sėjami S. Paulo estade rugsėjo-spalių mėnesiais, po 100-120 kg. į hektarą, krūmeliais, po 30 cm. vienas nuo kito atstu. Tuoj po sėjos laukai užliejami vandeniu tik 24-ioms valandoms. Po to, tas sėklos išbrinkimui reikalingas vanduo vėl nutraukiamas. Ryžiai dygsta ir sparčiai auga. Kada krūmeliai pasiekia 15-20 cm. aukštį, jie aptvindomi per sprindį, paliekant tik želmenų viršūnes kyšoti iš vandens. Tas vanduo prigirdo didžiumą piktžolių, ir padeda augti ryžiams. Bet vanduo negali būti visiškai stovintis, o turi labai lėtai keistis, maždaug po 3 litrus per valandą ant vieno hektaro. Dygimui reikalinga vandens temperatūra apie 10-15°C, o augimui tinkamiausia vandens šiluma yra 20-25°C.

Vasario mėnesį ateina ryžių piūtis. Kai pusė varpų jau būna pageltusios, vanduo nuo laukų nutraukiamas ir palaukiama 6-8 dienas. Per tą laiką dirvos nubrinksta ir prinoksta paskutiniai

augalai. Derliaus gaunama apie 3000 iki 5000 kg. neaižytų grūdų nuo hektaro.

Anksčiau ryžius sodindavo į duobukes, o vėliau nupiaudavo piautuvais laukų darbūninkai. Darbas, ypač piūtis metu, labai sunkus, nes tenka išstovėti visą dieną, neretai tiesiog vandeny, susilenkus ir saulės kepinamam. Supiauti pėdai reikėdavo gražiai surišti ir padėti taip, kad jų vanduo nepasiektų.

Dabar didelėse fazendose, ryžių ūkis ištiesai mekanizuotas. Kanalai iškasami ir pilimai supilami traktoriais. Arimas, akėjimas ir sėja atliekami plačių vikšrų traktoriais ir atitinkamomis mašinomis, kurios tų ūkiškų traktorių velkamos, atlieka visus jau paminėtus darbus. Derliaus metu, toks pat traktoriukas velka piaunamąją mašiną, kuri pati nupiauna, iškulia, išarpuoja ir supila į maišus. Tik šiaudus lauke palieka, bet kas nori gali gauti ir tokias mašinas, kurios ir šiaudus suriša, arba suspaudžia. Ryžių šiaudų pelenai yra traša.

Taigi, nupiauti ir iškulti ryžiai, jau maišuose, vežami į malūną, kuriame tie grūdai būna perleidžiami bent per tris specialius maltuvus, kurie nuzulina, nutrina grūdo lukštą, kol pasilieka tik baltas grūdo branduolys, jau tinkamas vartotojui. Kadangi mažieji gamintojai savo ryžių valyklų-malūnų neturi, yra supirkinėjami nelukštenti grūdai, po 50 kg. maišas, ir poliruojami dideliuose centriniuose ryžių malūnuose, grūdųklose ir p.. Nepageidaujami rausvo branduolio ryžiai, kurie laikomi piktžolėmis, ir įsimašę gadina ryžių rūšį ir vertę. Gerais laikomi tik blizgantieji, baltieji ryžiai.

Ryžiai turi ir savo kenkėjų, kurių tarpe yra: paukščiai, balų skorpionai, ir visokiausi vikšrai, vandeninės piktžolės, rūdys, ir t.t..

Tinkamiausios ryžiams auginti yra lygios, smėlėtos, su molio podirviu, gerai vandenį užlaikančios dirvos. Ryžiai labai mažai alina dirvą. Kada užliejama laukai drumzlinu upių vandeni, vandens atneštos nuosėdos pakankamai patrešia dirvas. Tokiu budu galima sėti į tą pačią vietą, be pakaitų, ryžius po ryžių, kokius 30 metų.

Pramonėje iš ryžių gaminamas krakmolas, gliukozė, degtinė, klijai, gera veido pudra ir t.t.

Bet svarbiausią vietą ryžiai užima žmonių maitinime. Brazilija augina ryžius ne tik prie Paraybos upės. Beveik visur, kur tik čia žmonės gyvena arti vandens, galima auginti ryžiai. Metinė gamyba Brazilijoje 1949 m. buvo įvertinta 2.648.000 tonų ryžių. Iš tokio kiekio eksportuojama užsienin apie 220.000 tonų, o apie pusterčio milijono tonų pasilieka ir būna suvartojama krašto vidaus rinkose.

Paskutiniaisiais metais ryžių eksportas iš Brazilijos buvo uždraustas, rezervuojant šį grūdą šio krašto žmonių išmaitinimui. Esant didelei paklausai ryžių plantacijų plotai smarkiai padidėjo. Nuo 1938 m. iki 1949 m. ryžių auginimas padidėjo 172%.

Tačiau ryžių pardavime, nuo augintojo iki valgytojo, yra daug nepateisinamo kainų kėlimo. Už tik prikultų ryžių kilogramą augintojas gauna apie 2 kruzeiru, o valgytojas pirkdamas moka 5.30-6.50 kruzeirų. Bet derliaus nuėmimo metu, kada augintojas skuba savo derlių parduoti, dažniausiai neturėdamas pakankamai maišų nei patalpų savo derlių ilgesnį laiką sandėliuoti, — apylinkės supirkimo agentai ir sandėliai pradedą mušti kainą, išgalvodami būtų ir nebūtų prie-

žasčių, kad tik pigiau, beveik pasvelčiui, tų metų derlių galėtų supirkti. Kada derlius pusvelčiui būna jau supirktas, pasklinda kiti gandai, kad esą būta labai silpno derliaus, papasakojamos istorijos apie ištisų ryžių laukų sunaikinimą, gaisrus ir potvynius, ir kas kam į galvą ateina. Tada kainos kyla ir valgytojas moka tris ir keturis kartus brangiau, negu augintojas gavo iš supirkinėtojų. Yra net paprotys pirkti ir parduoti ištisų ryžių laukų derlių iš anksto, urmu, iš akies vertinant galimybes. Tada parduojas tik pinigų suskaito, o savo derliaus nei nesveria, kad sau širdies negadintų. Tą suseikėjimą, žinoma, padaro pirkėjas susiskaitydamas ir maišus bei kilogramus.

Šiais metais kainų žeminimo akcija buvo taip pat labai didelė ir susimokiusiai suplanuota.

Augintojai net kreipėsi į valdžią, prašydami šį išnaudojimą kaip nors sudrausti ir apsaugoti žemdirbių interesus. Valdžia supirkimo organizuoti šiais metais, rodos, dar nesiims, bet bent pagrasino supirkinėtojams, jei jie ir toliau kainas be atodairos žemins ir spekuliuos, tai būsią leista ryžius eksportuoti užsienin. Eksporto atidarymas, žinoma, kainas pakels, ir žemdirbiai laimėtų daugiau kruzeirų, bet prieš tokias priemones šiaušiasi vietos suvartotojai, nes tada kilogramas ryžių lėkštėje ir ant stalo dar labiau pabrangtų. Atrodo, kad malūnai ir didieji sandėliai ir šiemet dar daugiausia pasinaudos iš kairės ir dešinės, nuskusdami ir augintoją ir valgytoją.

Kalbant apie derlių, pravartu prisiminti, jog visos žemės ryžių derlius yra įvertinamas 149 milijonais tonų. Iš to skaičiaus Azija priaugina 143 milijonus tonų. Tokiu budu, ryžiai yra lyg ir Azijos pagrindinis maistas. Pačioje Azijoje didžiausi ryžių augintojai yra Burma, Siamas ir Indo-China. Tiems trims kraštams tenka 67% viso pasaulinio ryžių eksporto. Didžiausias tų eksportuojamų ryžių valgytojas yra Kinija. Štai, ten ryžiai ne tik baloje auga ir lėkštėje garuoja, bet daro net gi pasaulinę politiką.

Dėl Burmos, Siamo ir Indo-Chinos ryžių laukų dabartinės Kinijos komunistai negali sustabdyti savo kariuomenių žygio prie Kinijos pietinių sienų. Mat, anapus sienos gausūs ryžių arūdai, o raudonųjų užimtoje pusėje badas! Jei jie nepajėgs užgrobti Indo-Chinos, Siamo ir Burmos, — badas išblaškys ir nugalės visas jų kariuomenes, nes nei Mao-Tse-Tungas, nei Stalinas negali išmaitinti 450 milijonų kiniečių.

Anglai, prancūzai ir amerikiečiai ruošias kinų komunistų į tuos tris pietinius Azijos kraštus jokia būdu neįsileisti, ir jeigu reikės, žada kariauti. Jeigu jie tą ryžių aruodą sugebės apginti, užrišto maišo politika gali niekais paversti visą komunistų maršą, nuo šiaurės iki pietų. Kad tai nėra pasaka, pakanka prisiminti, su kokiu atkaklumu japonai išeidami į paskutinįjį, praėjusį karą, puolė ir greitai užėmė, Indo-Chiną, Siamą ir gerą dalį Burmos. Tas jiems padėjo ilgą laiką išsilaikyti ir maitintis tų derlingų kraštų maisto ištekliais.

Skaitant apie kovas tuose trijuose, čia išvardintuose kraštuose, žinotina, jog ten ne tik rūpi išbūgnytos idejos, kiek eina reikalas apie tai, kaip įsipilti porą saujų ryžių į ištuštėjusį pašonėje krepšelį.

LIETUVIAI PASAULYJE

Tremtyje

Blomberge (Britų zonoje) bėra 80 lietuvių. Kitus išgabeno į Augusdorfą. Dar veikia gimnazija su 15 mokinių. Tautos šventė iškilmingai paminėta. Stovykla labai kultūringa ir tvarkinga. Visi gražiai sugyvena,

Bonna ne tik V. Vokietijos sostinė, bet savo laiku buvo lietuvių studentų nemažas centras. Nuo 1946 iki 1949 m. Bonnoje studijavo 81 lietuvis. Universitetą baigė 44, kurių 20 su daktaro laipsniu. Bonnoje lietuviai tarp užsieniečių buvo pirmutiniai. Penkios studentų poros sukūrė šeimas. Mišrių vedybų nebuvo. Dabar Bonnos universitete tėra 2 lietuviai.

Ingolstade buvusi gausi lietuvių tremtinių stovykla baigia tuštėti. Bėra 200 lietuvių. Gimnazija jau likvidavosi.

P. Jurkus baigė rašyti poemą «Juodvarniai». Jis dėsto lietuvių literatūrą Schw. Gmuende lietuvių stovyklos 3imnazijoje ir redaguoja ateitinkų sąjūdžio vadovą «Į Ateitį».

J. Kavaliūnas, prof. S. Šalkauskio mokinys, pedagogas, ruošia Tübingeno universitete dizertaciją. Plaučiam susilpus, atsigulė sanatorijon.

A. Ropšys, teisininkas, yra įteikęs Heidelbergo (Vokietijoje) universitetui savo dizertaciją «Teisinė Lietuvos padėtis II-jo pasaulinio karo metu».

K. Banaitis, žinomas prūsų lietuvių veikėjas, dabar gyvena Vokietijoje pas dukterį. Jo sūnus V. Banaitis, lankęs Kauno konservatoriją, dabar studijuoja muziką Stuttgarde.

Lietuvių Draugai

F. R. Thomson, buv. IRO vadovas Eichštato lietuvių stovykloje, vėliau aukštas IRO valdininkas IRO centre vokietijoje, dabar dirba Maniloje (Filipinuose). Jis sakydavo: Stengiuos ilgiau pasilikti Vokietijoje, kad daugiau galėčiau padėti lietuviams. Ir dabar dažnai rašo prisiminęs lietuvius ir kaip buvęs, paliksiąs lietuvių draugas.

Jurgis Žychowski, lenkų majoras, kilmės nuo Čenstakavo, tremtyje išmoko gražiai lietuviškai. Jo susidomėjimą lietuvių kalba ir kultūra pažadino pulk. A. Andriušaitis, o susižavėjimą lietuviams apsprendė «Čiurlionio» ansamblis, vadovaujamas Mikulskio. O šiandien jis retas lenkas, kuris visiems viešai skelbia, kad Vilnius priklauso Lietuvai. «Aš nemėgstu tik vienintelio lietuvių — Pilsudskio, kuris pagrobdamas Lietuvai Vilnių, padarė mūsų tautas priešais» sako jis. Be kita ko, jis yra didelis katalikas.

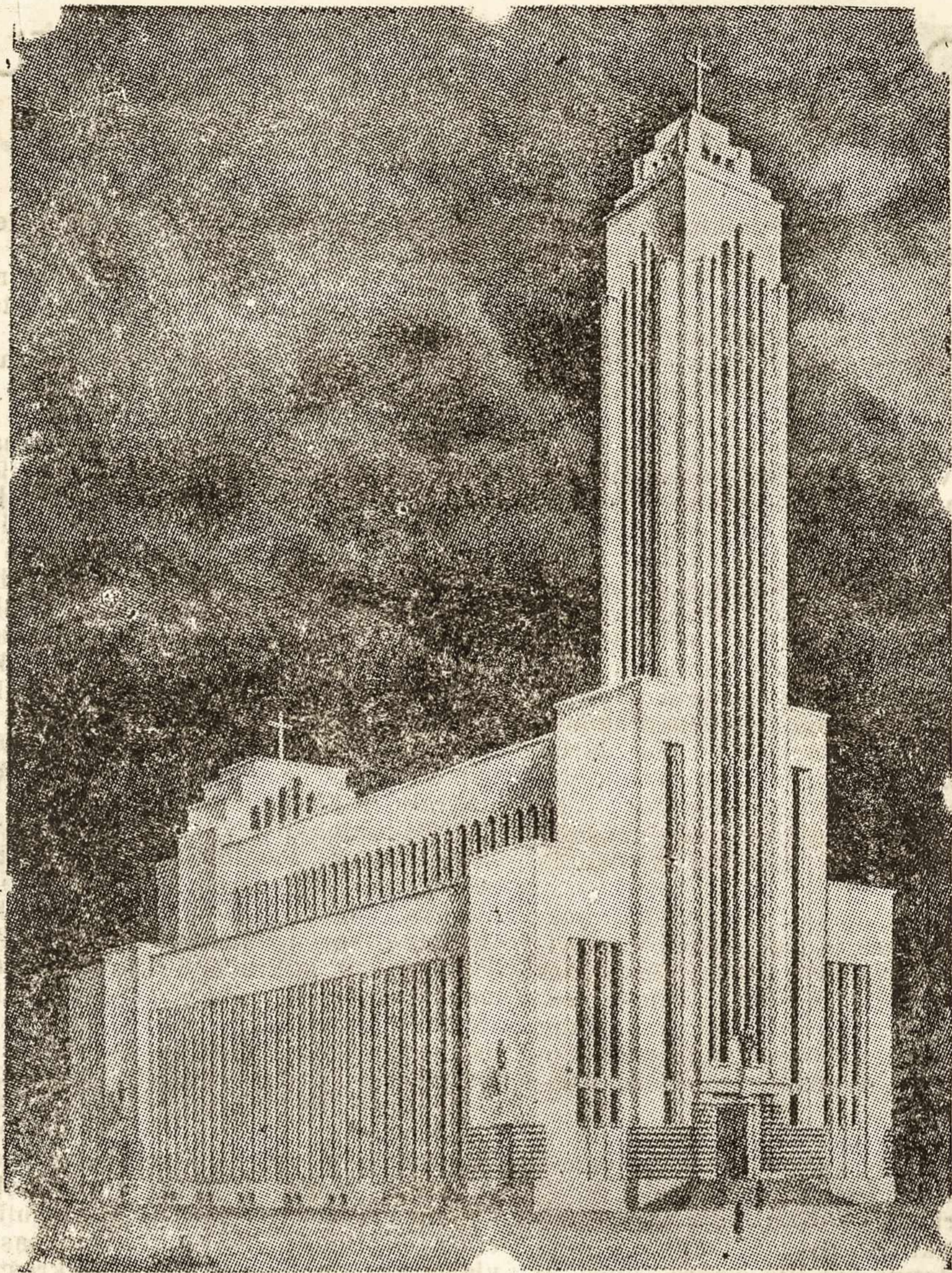
Allen Backer, teisininkas, buv. amerikiečių teisėjas Vokietijoje, karo metu lakūnas, kilme lietuvis. Jo tėvas Bakanauskas atvykęs į JAV iš Džukijos. Bet svetima aplinka, mokykla ir pareigos jį buvo atitolinę nuo savo tautos. Lietuviškai jis temokėjo kelis sakinius. Sutikęs Vokietijoje lietuvius, jų dažnai lankomas, Allenas pasidarė tikras lietuvis. Jis dar jaunas vyras. Užsiminus apie šeimą jis sako: «Arba visai nevesiu, arba vesiu tik lietuvaite. Mano vaikai kalbės tik lietuviškai». Prisiminus dabartines Lietuvos kančias ir kovas, Alleno akys sužiba, veidas pasidaro lyg metalinis ir jis sako: «Man reikės grįžti po karo į Lietuvą. Aš turiu padėti savo Lietuvai».

JAV šachmatų federacija pasveikino jaunąją Bostono lietuvių šachmatininkų klubą su jo iškovota puikia padėtimi Metropolitan Chess lygos pirmenybėse (lietuviai laimėjo Bostone antoną vietą). Federacijos vice pirm. Montgomery Majoras rašte paminėjo, kad jis sekąs baldiečių laimėjimus šachmatų pasaulyje. Jis žinąs, kad ne tik Tautvaiša su Merkiu pasižymi Bostone, bet ir Povilas Vaitonis — Kanadoje, o Romanas Arlauskas drauge su latviais (zoliu ir Endzeliniu — Australijoje).

J. E. vyskupas Brizgys ir J. E. vyskupas Podolskis organizuoja visame pasaulyje išblaškytiems lietuviams tremtiniams apjungti bendrą katalikišką organizaciją, kuri greičiausiai pasivadins Katalikų Federacijos vardu. Jau ruošiami įstatai.

C. Petrikas iš Adelaidės (Australijoje) rašo, kad nutautėti pavojus ten didelis ir dėl to, kad nėra lietuvių.

Amerikos Lietuvių Kultūros Institutas išleido komp. S. Šimkaus harmonizuotas ir pagal liaudies dainas sukomponuotas dainas solo balsui ir chorui. Rinkinyje viso 33 dainos.

Lietuvių tautos nepriklausomybės paminklas Priskelimo Bažnyčia Kaune, Žaliajame kalne, paversta komunistų klubu

Velykos Lietuvoje šiais metais praeis dar gedulo ženkle. Neskamba varpai, nebus iškilmingų procesijų. Didesnė dalis bažnyčių uždarytos. Garsioji Vytauto bažnyčia paversta grūdų sandėliu. Lietuva gyvena Didžiojo Penktadienio persekiojimus ir kančias. Ten dienos rūsčios ir baisios. Religijos, sąžinės ir kitos laisvės jiems žavingas, bet tolimas sapnas.

Nelengvesnė dalis lietuvių Sibiran ištremtų, pasmerktų vergų darbams, alkiui ir šalčiui. Laisvojo pasaulio lietuvi, švęsdamas Velykų šventes, kai bažnyčios varpų gaudimas praneš džiaugsmingą Aleliują, kai iš tūkstančių krūtinių kils dangun galingu aidu «Linksmą dieną mums prašvito», prisimink savo tėvų žemėje palikusių brolių lietuvių ir atsakvė į klausimą, ką esi padaręs jo išlaisvinimui? Žinios iš Tėvynės kaskart baises-

nės. Bet koks Lietuvos savarankiškumas yra galutinai panaikintas. Jai pritaikinta Sovietų Rusijos vidaus santvarka. Lietuva šiandien yra tik Sovietų Rusijos vakarinė provincija. Maskvos budelių planai yra: išnaikinti visas tautas tarp Leningrado ir Karaliaučiaus, o apgyvendinti mongolais, ar totoriais. Lietuvoje dabar daugiau žūva žmonių, negu bet kurio karo metu. Tautai naikinama sulig iš anksto smulkmeniškai išdirbtu planu. Nedėkime daug vilčių į būsimą karą. Karas bus ir bolševizmas bus sugniužintas. Bet ar daug po karo bus likę lietuvių? Dabar reikia išigilinti į tėvynės didžiąją nelaimę ir skriaudą ir didžiu balsu apeliuoti į pasaulio sąžinę, kad pavergtiesiems broliams Nemuno tėvynėje greičiau prašvintų auksiniai laisvės spinduliai.

SVEČIUOSE PAS MONTEVIDEO LIETUVIUS

Kl. Š u k y s

Turėdamas kiek laisvesnio laiko, nusprendžiau atlankyti kaimyninę valstybę Urugvajų. Atlikęs S. Paulyje visus dokumentų formalumus, vasario mėn. 3 d. iš Santos išplaukiau didžiuliu prancūzu transatlantiniu laivu «Desiado», Montevideo linkui. Tai buvo didžiulis laivas, kuris ne vieną šimtą ir lietuvių yra pervežęs iš Europos Brazilijon ar į kitas P. Amerikos valstybes. Didelę dalį keleivių sudarė vokiečiai, kurie vyko Argenton pas savo gimines ar pažįstamus ilgesniam apsistojimui. Buvau nustebintas vokiečių apsirengimu. Drabužiai ne prastesni, kaip S. Paulyje žmonių sekmadieniais dėvimi. Man buvo nuostabu, prisiminus, kad prieš trejus metus išvykstant iš Vokietijos, tauta buvo taip suvargusi, o dabar jau smarkiai atkutus. Išsikalbėjau su jais apie Vokietijos gyvenimą. Dabar, sako, krautuvės yra visko pilnos, kainos nėra aukštos, nes vyriausybė kontroliuoja. Maisto produktų racionavimas yra visai panaikintas. Su darbu sunku, nes per karą daug fabrikų sunaikinta. Sparčiau atsistato miestai ir žemės ūkis. Visi keleiviai buvo geroje nuotaikoje, nes vykdamy P. Amerikon pasišalino nuo Europai grėsiančio karo.

Kelionė truko tris dienas. Montevideo uoste mane pasitiko giminės ir pažįstami. Montevideo miestas yra Urugvajaus sostinė, turis virš vieno milijono gyventojų. Miestas išsitiesęs pajūriu ir gana švarus. Urugvajaus pajūriu yra daug vasarnamių ir maudyklų. Vasaros metu suvažiuoja daug turistų iš viso pasaulio, kurie čia palieka daug pinigų.

Gražiausios krašto viotos yra Pirepolis ir Punta del Estia. Gamtos grožiu ir savo švelniu klimatu prilygsta Prancūzijos Nicai.

Urugvajus turi moderniškų kelių tinklą. Visas kraštas yra elektrifikuotas. Milžiniška elektros stotis yra pastatyta ant Rio Negro upės. Ji duoda jėgą ir apšvietimą visam kraštui. Neužilgo ji teks energiją ir pietų Brazilijai.

Lietuvių imigracija čia prasidėjo tuo pat laiku kaip ir Brazilijon, 1925 m. pabaigoje. Jų čia buvo suvažiavę apie 15 tūkstančių. Bet užėjus krizei kiti persikėlė Argentinon ir Brazilijon. Dabar skaitoma apie 8 tūkstančius. Didesnė dalis gyvena Montevideo mieste, o kiti kaimuose, kur turėdami nuosavus ūkius yra pusėtinai prasigyvenę. Gyvenantieji mieste turi savo krautuves, restoranus, verčiasi prekyba, bet didesnė dalis dirba fabrikuose ir skerdyklose. Apsilankęs vienoje didelėje skerdykloje pastebėjau, jog didesnė pusė darbininkų yra lietuviai.

Kituose kraštuose yra bendra nuomonė, kad Urugvajus yra lietuvių komunistų centras. Tai nėra tiesa. Mano sutikti lietuviai buvo tikri lietuviai, susipratę. Žinoma iš dvylikos apaštalu buvo vienas Jūdošius; taip ir ten yra — kaikurie už Maskvos červonus parsiduoda varyti penktosios kolonos propagandą.

1947 m. atvyko DP Antanas Keveča su žmona iš Brazilijos, kur buvo dirbęs prie kovos kaupimo fazendose. Atvyko suvargęs ir nuskurdęs. Lankėsi pas Montevideo lietuvius ir prašė

pašalpos. Visi lietuviai sušelpė, vieui pinigais, kiti drapanomis. Iš visų aplankytų atsirado tik dvi šeimos, kurios jo neisileido į namus, koliodamos jį fašistu, kam jis bėgęs iš Stalino rojaus ir iš Vokietijos negrižęs Lietuvon.

Malonu priminti, kad lietuvių vaikai, ten gimę, neužmiršta savo tėvų kalbos, ir jaunimas daugumoje kuria lietuviškas šeimas. Teko sutikti lietuvių atvykusių dar prieš pirmą pasaulinį karą, palikusių Lietuvą pasibaigus 1905 m. revoliucijai. Vieno tokio lietuvio apsilankiau namuose. Dirba amerikonų skerdykloje, kaip vieno skyriaus viršininkas. Iš Lietuvos atvyko 1907 m. Nuo pat atvykimo dirba šioj skerdykloj. Labai buvau nustebintas, užkalbinus jo anuką, kokių 8 metų amžiaus, puikiausiai atsakinėja lietuviškai. Buvau sugėdintas pasakęs jam: «Atnešk man krės-lą.» Jis atsakė: «Ne ponas, ne krės-lą, bet kedę, nes anaip nėra lietuviškai».

Fultūriniam darbui dirbti lietuviai yra susispietę į tris organizacijas: tautininkų, socialdemokratų ir komunistų.

Tautininkai ir socialdemokratai lig šiol tarp savęs kovojo. Paskutiniu metu ieškoma vienybės. Tautininkai leido laikraštį «Nepriklausoma Lietuva», o socialdemokratai — jokių laikraštį «Kultuvę, kuri puldavo tautininkus, o buvo lojali komunistų laikraščiu «Darbui». Bet paskutiniu metu komunistų «Darbas» smarkiai ėmė pulti «Kultuvę», skelbdami, kad ji yra fašistų laikraštis ir provokuoja karą su Tarybų Rusija. Visas tas riksmas pakilo viendulto, kai «Kultuvė» įsidėjo žinutę, kad Brazilijoj buvo nušautas lietuvis Marma, kuris buvo rusų konsulato Urugvajuje mokinys ir Brazilijon buvo siustas su misija šviesti vietinius gyventojus, mokyti Stalino, Lenino mokslo ir rengti prie pasaulinės revoliucijos. «Kultuvė» įdėjo savo patabas, kad lietuviams gyvenantiems svetimuose kraštuose, reikia būti lojaliems tų kraštų vyriausybėms.

Lietuvių komunistų partija viskuo yra remiama iš Maskvos. Pasibaigos pasauliniam karui iš Lietuvos buvo atvežti trys lietuviai. Du iš jų organizuoja komunistų partiją ir ruošia pasaulinei revoliucijai. O trečiasis redaguoja komunistų laikraštį «Darbas», kurio puslapius puošia Stalino ir kitų komunistų paveikslai. Pinigus gauna iš rusų konsulato. Teko pačiam matyti lietuvių komunistų namus, kurie buvo nupirkti po šio karo. Tai yra didžiuliai pastatai vieni pastatyti Vila del Cerro, o kiti pačiam mieste. Tokius namus neskaitlingai lietuvių komunistų Urugvajaus partijai, be Maskvos pinigų, neimama nupirkti.

Vieną šeštadienį buvau su savo draugais užėjęs į Vila del Cerro lietuvių komunistų namus. Susirinkusiųjų buvo negausus būrys, kurių tarpe buvo ir iš Brazilijos pabėgusių lietuvių komunistų. Iš Mokos buvo koks tai Mykolas, ir iš Vilos Belos Ivanas ir kiti. Visi jie skundėsi esą kapitalistinio pasaulio nuskriausti. Bet visi gyvena viltimi kada nors tapti viešpačiais ir nubauti nepaklusnius Maskvai.

Prasidėjo mitingas. Vienas Lietuvos ruselis,

Mažiesiems

KAIP VELNIA S ĖJĖS IŠPAŽINTIES

Alfa Sušinskas

Pasaka nepasaka

Mes esame girdėję visokių pasakų apie velnius, apie jų blogus darbus. Bet apie velnią, kuris būtų ėjęs išpažinties, dar niekam, turbūt, neteko girdėti. O vis dėlto, kažin kada seniai ir toks buvęs. Ta istorija prasideda šitaip:

Kartą vienoj miesto bažnyčioj kunigas senelis klausęs žmones išpažinčių. Žmonės karštai meldėsi, nesidairydami į šalis, ir klūpėdami labai gailėjęsi savo nuodėmių.

Tuo metu toli bažnyčios kampe stovėjęs ir toks vienas keistas ponas. Jis atrodęs labai neramus, rankose neturėjęs nei maldaknygės, nei rožančiaus, ir visą laiką dairėsis po bažnyčią.

Jau buvęs vėlus vakaras, kai kunigas senelis baigęs klausyti išpažinčių. Nebesulaukdamas daugiau žmonių, jis rengėsis eiti namo.

Tik staiga į klausyklą atskubėjęs anas ponas, kur buvo vienas likęs bažnyčioj. Priėjęs prie klausyklos, jis nepersizegnojęs ir nepagarbinęs Viešpaties Jėzaus Kristaus, kaip kad visi daro. Jis tiesiai šitaip pradėjęs savo išpažintį:

— Labas vakaras, kunige! Nenusigąskit, — aš esu velnias... Aš atėjau atlikti išpažintį!..

Kunigas krūptelėjęs, šitokio atgailotojo sulaukęs. Velnias, o eina išpažinties! Staipa kunigas nutaręs: tegu ir velnias išpažįsta savo nuodėmes. Juk išpažintis skirta visiems nusidėjėliams, o velnias tik jau ne iš šventųjų... Taigi kunigas taręs:

— Prašau, sūnau, atlikti, jei nori, savo išpažintį.

Ir velnias pradėjęs sakyti kunigui savo nuodėmes. Jos buvusios didelės, baisios... Tiek daug žmonių jis buvęs suvedžiojęs, tiek daug nuskriaudęs, pražudęs, tiek daug primelavęs... Nuodėmės iš velnio burnos ėjusios viena už kitą baisesnės.

Ilgai išpažinęs velnias savo nuodėmes kunigui. Pagaliau baigęs ir sakęs:

— Matai, kunige, koks didelis nusidėjėlis aš esu! Bet aš nebenoriu toks būti. Aš noriu pasitaisyti! Nebenoriu būti velnias! Aš noriu būti vėl angelas, vėl šventas, vėl nekaltas!... Skirk man man, kunige, už mano nuodėmes kuo didžiausią atgailą: liepk jūras išsemti — aš išsemsiu, kalnus nukelti — aš nukelsiu, liepk aplink visą žemės rutulį keliaklupščiam apeiti — aš apeisiu. Tik išlaisvink mane iš mano nuodėmių, tik duok man, meldžiamasis, išrišimą!...

Matydamas susigraudinusi velnią, skyrė jam ko lengviausią atgailą.

Ji bus šitokia:

— Nueik pas didįjį altorių, atsiklaupęs nulenk galvą ir tark:

Viešpate Dieve, paslgailėk manęs!

Velnias atšokdamas atsakė:

— Niekvomet nenusilenksiu Kristui. Ir išnyko.
Iš (Eglutės)

Lietuvai Tėvynei

Vytė Nemunėlis

Ar bus gražūs miestai,
Ar miškai bananu,
Ar, kaip rojaus, gėlės
Džiugins akį mano.

Ar didžialės palmės
Puoš dangaus mėlynę. —
Aš visur regėsiu
Lietuvą Tėvynę

Aš visur pasilgsiu
Ramunėlės žiedo;
To žilvyčių krūmo,
Kur lakštutė gieda...

Aš visur svajoju
Grįžt į gimtą šalį,
Į didvyrių žemę,
Į Tėvų namelį.

Ar tebus ant stalo
Trupinėlis menkas,
Ar bus žemės turtų
Pilnos mūsų rankos.

Ar vargų, ar laimės
Sus gilna krūtine, —
Aš visad mylėsiu
Lietuvą Tėvynę.

skaitė "paskaitą", kuri buvo surašyta ant popiergalio. Skaitė labai nesklaidžiai, nes paskaitininkas labai silpnas lietuvių kalboje. Dar du tipai panašias "paskaitas" išdrožė, kurių turinys buvo tas pats, apie Stalino ir Lenino gyvenimą. Mitingo metu rusų konsulato Urugvajuje tarnautojas ruselis dalino ispanų kalba leidžiamą komunistų laikraštį skiriamą visai Pietų Amerikai. Didelio formato ir iliustruotas sovietinio "rojaus"

laimėjimo. Jį leidžia rusų konsulas.

Lietuviai komunistai Montevideo mieste aktyviai vykdo pinigines rinkliavas eidami per lietuvių namus. Atsisakantiems aukoti grąšina nubaudimu Lietuvoje pasilikusių giminių.

Tačiau didesnė lietuvių dalis žino komunistų veidmainystes ir kad jie raudonojo rusų imperalizmo agentai ir su jais neturi jokių reikalų.

VISAME PASAULYJE

NERAMUMAI ITALIJOJE

Italijos komunistai ir jų žinioje esantieji sindikatai kelia krašte įvairius neramumus organizuodami streikus, užimdami fabrikus. Vyriausybė iš savo pusės irgi nenuleidžia, sudraudžia neramumų kurstytojus. Streikininkų susikirtimuose su policija, iš abiejų pusių yra aukų, su žleistų ir užmuštų.

Vyriausybė pagrasino komunistams, jeigu jie neziliaus drumstę viešąją tvarką, bus išleistas specialus valstybės saugumo įstatymas varžantis politinio pobūdžio viešus susirinkimus, mitingus, draudžias streikuoti. Prancūzijoje toks įstatymas jau galioja.

Iš komunistų nėra ko kito laukti. Jie tik tam ir yra, kad ardyti taiką ir trukdyti darbą. O ypač jie sukručo, žinoma, Maskvai diriguojant, kai iš Amerikos atvežami ginklai Atlanto su tarti pasirašiusiems kraštams. Kremlius nenori, kad Vakarų Europa būtų apginkluota moderniais ginklais ir kad būtų kiekvienu momentu pasiruošusi atremti kiekvieną raudonojo imperializmo pasikėsinimą į laisvųjų tautų gyvenimą. Negalėdami daugiau ko padaryti, bent varo propagandą, kad uostų darbininkai neiškrautų laivų su atvežtais ginklais. Iš įvairių Prancūzijos ir Italijos uostų ateina pranešimai, kad darbininkai iškraus atvežtus ginklus. Nevisa darbininkija duodasi suvedžiojama komunistų agentams. Prancūzijoje, Belgijoje, Italijoje yra stiprių darbininkų sindikatų, kur komunistai neturi įtakos. Ir šiandien kiekvienam piliečiui nesunku yra pamatyti, kad po komunistinės Rusijos taikos kauke yra paslėptas žvėriškas gruboniškumo apetitas.

Yra žinoma lietuviška patarlė, kad vainoja katilas puodą, kad jis juodas. Tas pat šiomis dienomis atsitiko su dviem diktatoriais. Žinome, kad 12 kovo Rusijoje buvo suvaidinta rinkimų komedija. Tokią pat rinkimų komediją šiomis dienomis buvo suvaidinta diktatoriaus Ti-

to valdomoj Jugoslavijoje. Ir kadangi Stalinas su Tito gyvena nesantaikoje, tai Maskvos radio pradėjo kritikuoti įvykusius rinkimus. Anot žinių agentūros «Tass», Jugoslavijoje piliečiai buvo verčiami balsuoti ir rinkėjai balsavo, nes nebalsuoti negalėjo, būtų buvę baudžiami. «Tass» žinių agentūros autoriai yra trumpos atminties. Jie užmiršo, kad Tito Stalino mokinys ir kad rinkimus šitaip suorganizuoti, ir kitas piliečių laisves suvaržyti yra išmokęs Kremliuje.

— Žinios iš Kinijos sako, kad nacionalistai pradėjo pulti komunistus. Ir šiomis dienomis stambūs nacionalistų daliniai išlipo už 40 km. nuo Šanegajaus miesto. Komunistų kariuomenė, kuri bandė trukdyti išsikėlimą, buvo sunaikinta. Pranešama ir apie įvairius sukilimus krašto viduje, apie partizanų kovas prieš komunistus. Kiniją buvo lengviau užkariauti, negu ją su tvarkyti. O komunistų nenaudai veikia ir tai, kad krašte trūksta maisto ir kitų reikmenų.

— Kovo mėn. 28 d. Kanadoje užsidegė ir sprogo lėktuvas, kuriuo vyko Kanadon Amerikos ambasadorius Laurence Steinhart, Žuvo 5 asmenys. Gyvas liko vienas kariškis. Spėjama, kad tai sabotažas.

— Sulig viešošios nuomonės tyrinėtojų, Amerika karan įeis penkerių metų laikotarpyje.

— Argentinos prezidentas Peronas kalbėdamasis su spaudos atstovais ir Amerikos radio atstovais pareiškė, kad jis norėtų aplankyti Ameriką, bet įvairūs reikalai neduoda laiko pasitraukti iš krašto. O dėl karo, mano, kada karas tarp Amerikos ir Rusijos, nors ir netuoja, bet yra neišvengiamas. Dvi doktrinos — kapitalizmas ir komunizmas yra nesutaikomos.

— Vyriausybės krizė Belgijoje dar neišspręsta. Vedami pasitarimai naujai vyriausybei sudaryti. Jei nepavyktų sudaryti vyriausybės turinčios daugumos pasitikėjimą, bus paleistas parlamentas ir paskelbti nauji rinkimai.

— Prancūzijos ir Anglijos politikai reikalauja, kad Vokietija būtų įtraukta į Europos tarybą ir kad būtų apginkluota.

Brazilljoje

Ligi balandžio mėn. 2 d. norintieji būti kandidatais į respublikos prezidentus, privalo išėiti iš užimamų valdiškų tarnybų. Vienas iš pretendentų į prezidentus yra São Paulo estado gubernatorius Adhemar de Barros. Nors jau galima sakyti yra tik kelios valandos likę apsisprendimui, tačiau nėra tikrų žinių, ar išstatys savo kandidatūą ar ne. Gubernatorius šiomis dienomis turėjo visą eilę svarbių pasitarimų su savo partijos lyderiais. Vieni yra už tai, kad kandidatųotųsi, kiti, kurie turi patogias tarnybas, kad ne. Ir užėmus gubernatūrą vice-gubernatoriui, kuris yra opozicijoje, gali padaryti įvairių pakeitimų. Jei vice-gubernatorius atsisakytų užimti gubernatoriaus vietą, tai Adhemar de Barros būtų kandidatas. Visas šitas klausimas paaikšės iki sekmadienio.

Trabalistų partija, kurios garbės prezidentas yra senatorius Getulio Vargas pradės žaibinę rinkimų propagandą, po S. Paulo ir interiorą.

Balandžio mėn. 18 d. S. Pauloje Vale Anhangabui bus sušauktas didžiulis mitingas kuriame kalbės Getulio Vargas.

— Italijoje susektas slaptas ginklų sandėlis. Rastos penkios prieštankinės patrankos.

— Rusija perima Kinijos žiabalą. Tuo reikalu pasirašyta sutartis 30-čiai metų. Gautą pelną dalysis pusiau.

— Chanchajaus mieste matydaug uniformuotų rusų karių.

Sovietinis

Aukso Pragaras

Kolyma — tai sritis šiaurės rytų Sibire, į vakarus nuo Ochotsko jūros, iš pietų ir vakarų supama neperžiangiamų girių. Žiema trunka 8 mėnesius. Šaltis pasiekia 65 laipsnius. Prieš 20 metų čia laikėsi tik skurdžios žvejų sodybos. Dabar skaitoma 300,000 gyventojų. Ir kai buvo atrastos čia aukso gyslos, prasidėjo deportacijų bangos į Kolymą. Buvo gabenami politiniai kaliniai, įtartieji, valymo aukos, likviduoti užsieniečiai, pavergtųjų tautų deportuojamieji, paprasti kriminalistai. Jie iš nieko pastatė Kolymoj miestus ir gatves, ir renka sovietų valdžiai gausius aukso trupinius, kurie jaudina pasaulinius piniguočius.

Elinor Lipper, olandė, komunisto fanatikė, 1930 m. nuvyko Maskvon. Vėliau ji tapo valymo auka ir buvo deportuota į Kolymos aukso šali. Dabar jai pasisekė grįžti. Jos atsiminimus vokiškai išleido šveicarų leidykla «Oprecht» Züriche. Knygos vardas: «Vienuolika metų sovietiniuose kalėjimuose ir stovyklose». Toje knygoje smulkiai pasakojama apie sovietinius suėmimus, prikimštus kalėjimus, tardymus, kuriuose prie visko prisipažįstama, transportą perpildytuose gyvuliniuose vaonuose į tranzito stovyklą Vladivas toke, iš ten jūromis į Magadaną.

Daugumas vyrų turi dirbti aukso kasyklose. Moterys — laukų ir miško darbus. Jos taip pat tiesia kelius. Pagrindinis maistas — kopūstai. Sodinamos ir bulvės, bet jos dažnai iššala. Ne tik maistas, bet ir drabužis duodamas tiktai pagal atliktas darbo normas. Didžiausia korupcija. Kriminalistai žiauriai išnaudoja politinius kalinius.

Lipper aprašo, kaip stovyklą lankė Roosevelto pavaduotojas Henry Wallace. Jo apsilankymas sukėlęs kalinių viltis. Paplitę gandai, kad JV perima aukso kasyklas kaip atpildą už pagalbą karo metu. Sargybu bokštai prie kelio į Magadaną dingę per vieną naktį. O kaliniai per 3 dienas niekur nebu-

vo vedami, kad nesusitiktų pakeliui su svečiais. Stovyklose per tas tris dienas jie nebuvo varomi į darbą. O kad nesirodytų kiemuose, visą laiką buvo rodomos filmos. Pačiame mieste prekyliuose buvo prikrauta visokių prekių, bet gyventojams jos nebuvo parduodamos. Henry Wallace grožėjosi «taikingo ramaus kūrybinio darbo vaisiais» — 350 mylių plentu nuo Magadano uosto šiaurės link... Autorė pastebi, kad Wallace nutylėjo, jog tas plentas yra išimtinai kalinių darbas ir tūkstančiai gyvybių jam paaukota. Wallace žavėjosi gubernatoriaus Nikišovo žmoniškumu, o autorė nurodo, jog Wallace nutylėjo ir tai, kaip šis gubernatorius girtas įsiverždavo į belaisvių stovyklas, išsekusius, išbadėjusius siluetus koliodavo, už menkiau sį nieką liepdavo uždaryti karcerin ir išvarydavo 14 ar 16 valandų į aukso kasyklas, kurios daugeliui reiškė kapus.

Belaisviai, kurie atlaikydavo jiems skirtą terminą, išeidavo į «laisvę», bet iš Kolymos srities galėjo išvykti tik tuo atveju, jei buvo senesni kaip 50 metų, jei komisija pripažino invalidais, jei jų profesija nėra būtina Kolymoj (jei jie nėra gydytojai, inžinieriai, virėjai siuvėjai...) Užsieniečiai dar turėjo savo nuostatus. Pavolgio vokiečiai, Vokietijos žydai, pabėgėliai, kurie jau buvo gavę sovietų pilietybę, turėjo pasilikti Kolymoj mažiausiai 6 metus arba ir neribotą laiką.

Moterų Kolymoj mažai. Ir kiekvieną kartą, kai tik kokia moteris išleidžiama į «laisvę», prie stovyklos jau jos laukia eilė kolonistų su rogėmis. Nieko nereiškia, kad ji 20 metų vyresnė, kad ji nėra graži. Svarbu, kad ji moteris.

Mirtingumas Kolymos stovyklose baisus, bet vis nauji trnportai papildė nukankintuosius. 1939/40 m. čia buvo gabenami lenkai. 1941 m. jie susilaukė amnestijos ir buvo perkelti į Anderso armiją. Vėliau čia buvo gabenami pabėgėliai iš Balcanų ir sovietų darbininkai, nu-

sikalte dėl karo veiksmų pasitraukdami iš savo darbovietės. 1944/45 m. stovyklas papildė nauja banga žmonių iš buvusių vokiečių okupuotų kraštų ir iš vokiečių nelaisvės grįžusių raudonarmiečių.

Lipper teigimu Kolymoj yra taip pat prievarta atgabentų jaunų lietuvių, latvių ir estų tūkstančiai.

Lipper žinios mums nėra naujos. Jos patvirtino tuos pačius liūdnus davinus, kuriuos mes turėjome iš lietuviškų šaltinių. Tačiau Lipper knyga gal prisidės prie sumažinimo skaičiaus tų kvailių, kurie, pridengę savo kvailumą viceprezidentų, parlamentarų, dvasiškų hierarchų, grafų, rašytojų, filosofų titulais, lig šiol nesąžiningai mulkina Vakarų žmones, sėdami kultūribelševizmo sėklą. Kiekvieno lietuvi šventa pareiga aktyviai prisidėti prie nuplėšimo kaukės tiems vaidmainiams ir kvailiams.

— Amerikos senatorius Joseph Mac Carthy viešai pranešė, kad Valstybės departamente yra išdavikų, Rusijos šnipų. O kad tokių šnipų buvo Roosevelto prezidentavimo metu, šian dien yra aišku. Ir kai kurie jų yra teismo nubauti. Tuo reikia užvestas tardymas.

Amerikos Apsaugos sekretorius Johnson pareiškė apie būsimą Londone, Anglijos Amerikos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministerių konferenciją gegužės mėn. pradžioj, kad stegsis įgyvendinti taiką ginklo pagalba. Jei bus reikalo ginsime Vakarų Europos sienas nuo bet kokio užpuoliko.

Širdies liga mirė 30 kovo Leonas Blum, 78 metų, Prancūzijos socialistų vadas.

— Italijoje mirė storiusias pasaulio žuogus Rosario Mistretta, 47 m. amžiaus, svėręs 210 kg.

Reikalinga mergaitė — par davėja galanterijos krautuvė mokanti portugališkai.

Dėl sąlygų kreipti į — Avenida Zelina, 693 —

Lietuviai BRAZILIJOJE

A T S U K I M E

L A I K R O D Ž I U S I

Nuo balandžio mėn. 1 d. baigiasi vasaros laikas, laikrodžius reikia atsukti viena valanda atgal.

Didžiosios Savaitės Pamaldos
Vila Zelinoje

Didįjį Ketvirtadienį pradžia 8 val. ryto. D. Penktadienį — 7 val., D. Šeštadienį — užgnies ir vandens šventinimas 6.30. Vakare mišparai ir pamokslas 9 val. Išpažinčių bus klausoma ištisą šeštadienio naktį. Yra pakviesta talkon daugiau kunigų.

Didžiojo Ketvirtadienio naktį prie šv. Sakramento budės moterys, D. Penktadienio naktį — vyrai, o šeštadienio naktį — visi.

Velykų dienoje prisikėlimo iškilminga procesija bus 6 val. Velykų dieną dar bus mišios 8.30 ir 11 val. suma.

Procesijos ir Mišių metu giedos Bendruomenės choras diriguojant F. Girdauskui ir vargonais akomponuojant seselei M. Marcelinai.

— Tikimasi, kad dar prieš Velykas bus sudėtos grotelės, kurias dirba P. Šimonis. Grotelės kainuos 9 tūkstančius kruzeirų. Įmokėta yra 3 tūkstančiai, Lie. Kat. Moterų Draugijos auka. Trūksta dar 6 tūkstančių kruzeirų. Verbų sekmadienį bus išdalyti vokai aukoms grotelių išlaidoms apmokėti. Vokus su aukomis bus galima įteikti Didžiosios savaitės metu, arba per Velykas.

Parque das Nações lietuviams pamaldos bus kiekvieno mėnesio 2-tra sekmadienį 9 val., Casa Verde — 4-tą sekmadienį, Mokos — 2-tra, Vila Anasiacio 1 ir 3-čią sekmadienį.

— Vincas Mereckis iš Ameri

rikos atsiuntė savo seserei laišką, kuriame nėra pažymėta nei sesers vardas, nei pavardė ištekėjusios po vyro, nei adresas. Laiškas randasi klebonijoje. V. Mareckio sesuo prašoma atsiliepti.

— Praeitą sekmadienį Liet. S-ga Brazilijoj buvo suruošus, iš 9 autobusų ekskursiją į Santos. Oras buvo gražus ir saulutė puikiai kaitino. Apie ekskursiją iš anksto rašė rašė Santos dienraštis «A Tr buna». Tik gaila, kad numatytos ekskursijos planas ir programa nebuvo tinkamai įvykdytos.

— «Mūsų Lietuvos» informacinis skyrius vis tobulėja. «M.L.» turi savo korespondentus Europoj, Kanadoj, Australijoj. Apie Amerikos lietuvių gyvenimą, kas savaitė oro paštu gaunamos žinios iš «Draugo» Redakcijos.

Iš Europos mus informuoja taip pat oro paštu Elta ir Eli. «Mūsų Lietuvoj» skaitytojais randa visą, ką veikia plataus pasaulio lietuviai.

Lietuvių kalbos pamokos Vila Zelinoje būna antradieniais ir penktadieniais 3 val. po piet. Pamokas gali lankyti ir kitų mokyklų mokiniai.

Sočiai pavalgysi, skaniai išgersi tik mūsų tautiečio

ANTANO ČIPO

Restorane CATÊTE

rua Timbiras, 508, arti avenida São João.

Pietūs, vakarienė, šilti ir šalti užkandžiai, pieniški valgiai, žuvys.

Pigiau kaip kitur.

Užeik ir įsitikinsi.

Priima užsakymus įvairių kepsnių krikštyms, bei vestuvėms. Informaciją galima gauti ir telefonu: 41030.

P A D Ė K A

Visoms pasaulio lietuvių organizacijoms, jų susirinkimams, atskiriems lietuviams veikėjams ir Lietuvos bei Tautos draugams / kitataučiams, sveikinuosiems Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą (VLIKą) ir Vykdomąją Tarybą Lietuvos Nepriklausomybės 32-ųjų metinių - Vasario 16-tosios šventės proga ir suteikusiems padėrinimo mūsų kovai dėl Lietuvos išlaisvinimo, nuoširdžiai dėkuoju.

M. Krupavičius

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Vykdomosios Tarybos Pirmininkas

— Balandžio mėn. 13 d. bus metai laiko kai staiga mirė A.A. Serafinas MATELIONIS.

Tą dieną už velionį bus atlaikytos mišios Vila Zelinos lietuvių bažnyčioje 8 val. į kurias kviečiame gimines ir pažįstamus.

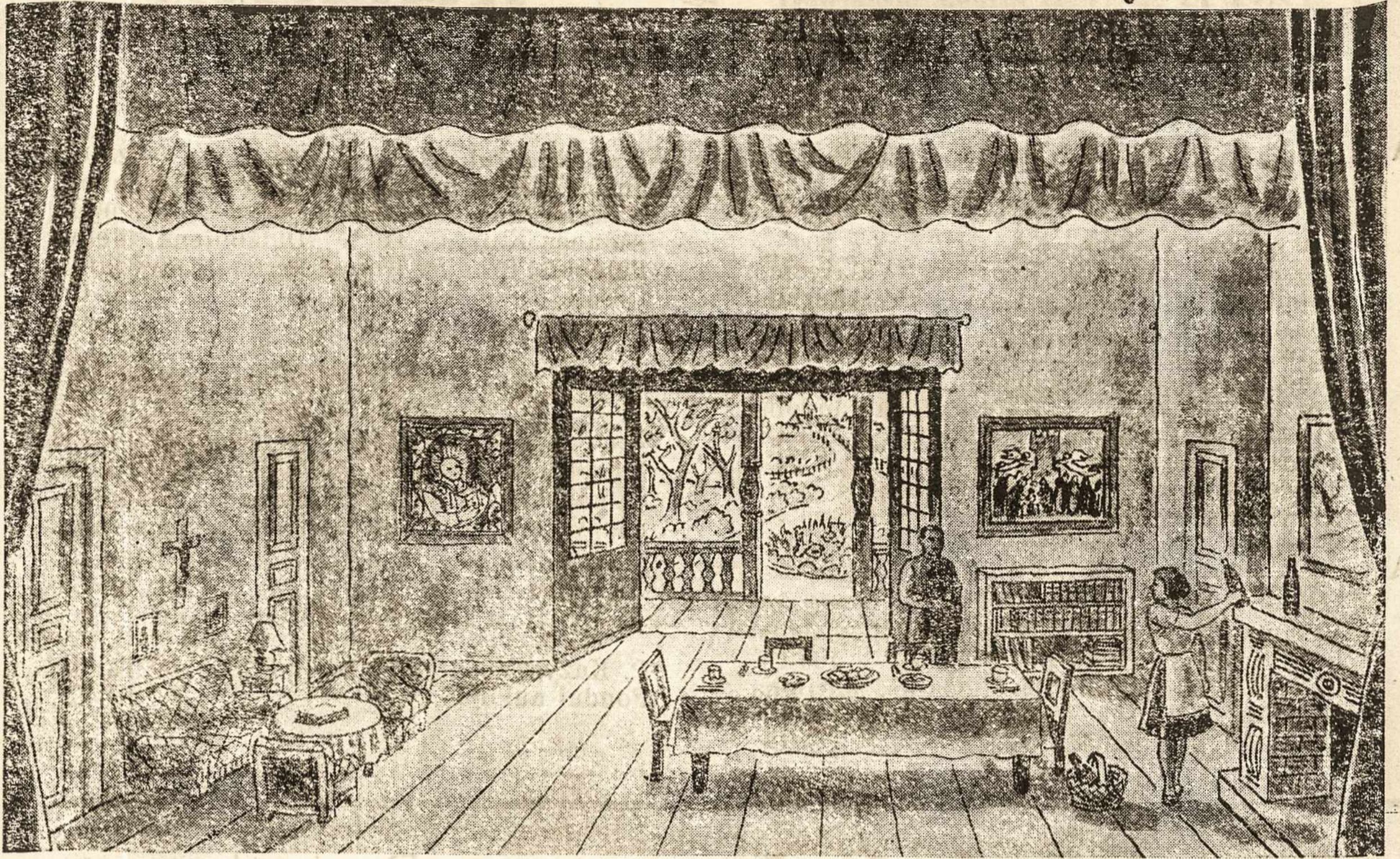
Matelionių šeima

MŪSŲ MIRUSIEJI

Vila Zelinoje kovo mėn. 27 d. mirė Antonina Maciejūnienė, 77 m. amžiaus, kilusi iš Kauno. Brazilijoje paliko dvi ištekėjusias dukteris, o Lietuvoje tris dukteris ir du sūnus.

Santa Casa ligoninėje kovo mėn. 27 d. mirė Aleksandras Ramoška, 46 m. amžiaus, kilęs iš Kalvių parapijos, Domeikių km..

— Kovo mėn. 26 d. Vila Cara mirė 64 metų amžiaus Cecilija Vaikšnorienė, kilusi iš Tauragnų par. Duobulos km.

«Sudrumstoji Ramybė» I veiksmo dekoracija. Eskizas dailininko A. Kairio.

“SUDRUMSTOJI RAMYBĖ”

Šią Petro Vaičiūno 4 veiksmų dramą São Paulo lietuviškoji kolonija, taip mėgstanti vaidybos meną, jau greitu laiku galės pamatyti scenos šviesoje. Vaidybos Megėjų Būrelis, pradėjęs savo veiklą 1949 m. birželio 25 dieną su Keturakio-Vilkutaičio komedija «Amerika Pirtyje», buvo lietuviškos publikos labai šiltai sutiktas. Todėl šis būrelis, tokio nuoširdumo paskatintas bei daugelio padrasintas, savo veiklos nenutraukė ir pasiryžo tęsti toliau lietuviškas scenos meno darbą.

Scenos Megėjų Būrelis pasirinko žymaus lietuvių dramaturgo Petro Vaičiūno dramą «Sudrumstoji ramybė». Galime pasitebėti kad ši drama Brazilijoje yra statomą pirmą kartą ir, tur būt, daugumai lietuvių visai nematyta.

Pasirengiamieji darbai bei repeticijos jau yra gerokai pažengę į priekį ir jau galime pra-

nešti, lietuviškai visuomenci, kad dramatos pastatymas įvyks š. m. gegužės mėn. 13 d. São CAETANO sporto klubo salėje (São Caetano Esporte Clube), São Caetano do Sul, Rua Perella, 156 arti geležinkelio ir autobusų stoties.

Veikalui pasirinkome erdvią ir gerai įrengtą šio klubo salę, kurioje tikimės pamatyti visus mūsų bičiulius ir lietuviškos dramatos mėgėjus.

Dailininkas A. Kairys maloniai sutiko įvilkti šią dramą į scenos rūbus, sukurdamas ir pagamindamas, šio veikalo pastatymui specialias dekoracijas, kurios daug prisideda prie veikalo meninės vertės lygio.

Veikalo pastatymu ir režisūra rūpinasi režisoriaus Alfonsas Žibas.

Sekančiame numeryje pranešime, kur galima išigyti pakvietimus. Prašome atkreipti dėmesį, kad pakvietimų skaičius bus

ribotas, todėl prašome išigyti pakvietimus, kaip galima anksčiau. Po vaidinimo bus šokiai iki 4 val. ryto, grojant džaso orkestrui.

Salę galima pasiekti šiomis susisiekimo priemonėmis:

Geležinkeliu iš São Paulo ir iš Santo Andre ir visomis autobusų linijomis einančiomis iš miesto centro ir iš Parque Dom Pedro II, einančiomis į São Caetaną; Vila Prosperidade, California, Santo Andre.

Grįžti irgi bus galima autobusais miestan, per Ypiranga ar Vila Prudente bet kurią vanda.

**Skaitykime,
Mūsų
Lietuva!**

AUKOS TAUTOS FONDUI

Aukų lapas Nr. 2. Rinko J. Antanaitis

K. Narusevičius, J. Antanaitis po	500 Cr.
Stasys Vancevičius	200 „
Juozas Vasiliauskas, Henrikas Valavičius, Teodora Šimonienė, Kazys Bratkauskas, po	100 Cr.
Pranas Blaževičius, Aleksandras Bagdonas, Izidorius Magila, Antanas Andriuskevičius, Kazys Musteikis, A. Kairys, Jonas Jodelis, Vladas Plečkaitis, po	50 Cr.
Vincas Adomaitis	30 Cr.
Jonas Norkus	25 Cr.
Kazys Bačevičius	20 Cr.

Aukų lapas Nr. 8. Rinko A. Boguslauskas

Vytautas Tijūnėlis, Aleksandras Boguslauskas, Jonas Sprindys po	100 Cr.
Kazys Kaulinis, Julius Sodaitis, Marijona Sodaitis, Alfonsas Petkevičius, po	50 Cr.
Veronika Pundzevičienė	40 Cr.

Aleksas Grabauskas	25 Cr.
Justas Braknys, Pranas Stumbrys, Jeronimas Bliujus, Ignas Slapinskas po	20 Cr.
Antanas Kairys, Teklė Didžiulienė, Mečys Peleckis, Bronius Guiga, Pranas Dovydaitis, Uršulė Strasdienė po	10 Cr.
Jurgis Paliulionis	5 Cr.

Aukų lapas Nr 5. Rinko Inž. Zenonas Bačelis

Petras Baltėnas, Pranas Herrmonas, Jurgis Sliesoraitis, Stasys Remenčius, A. Polišaitis, Šalkauskas, M. Zukas, Cimblėris, Napoleonas Volkas, Vitas Butkevičius, L. Sišla, Aug. Šilius, Zenonas Bačelis po	100 Cr.
A. Majus	50 Cr.

(Bus daugiau)

P. Kazys Vosilius iš Rio de Janeiso Tautos Fondui aukojo 50 Cr.

☆

AUKOS

Parduodamas

Liet šv. Juozapo Vyrų Brolija išigijo dvylika naujų žibintuvų, kuriuos pirmą kartą vartos 1 Velykų dieną procesijos metu. Jiems išigyti aukojo:

Antanas Skrebys, Vincas Kavolis, Vincas Standevičius, Jonas Paukštys po	300 Cr.
Petras Narbutis	200 Cr.
Jonas Saldūnas	150 Cr.

Juozas Simbelis, Juozas Vaikšnoras, Juozas Barysovas, Vasilius Trojackas, Povilas Povilionis po

100 Cr.
Mykolas Stalba, Izidorius Magila, Jonas Kamarauskas, Juozas Slavinskas, Antanas Kindurys, Ignas Pačkaitis, Kazys Ausenka, F. Šermunėlis, Antanas Povilonis, Adelė Dūdienė, Juozas Kaminskas, Ona Žemaitienė, Kazys Jurgelevičius, Stasys Jankevičius, Mykolas Kudžma, Juozas Baužis, Kazys Musteikis, Juozas Perednis, Vanda Paukštytė, Jonas Sprindys, Kazys Matuzonis, Vytautas Tijūnėlis, Jonas Vorošilovas, Jonas Rinkevičius, St. Kiaulėnas, po 50 Cr.

Antanas Makuška	30 Cr.
Antanas Pangonis, Elena Petravičienė, Adelė Nadolskienė po	20 Cr.
Elzbieta Benartienė, Vincas Alionis, Antanas Zabiela	10 Cr.

Visiems aukojusiems taria nuosirdų padėkos žodį:

Klebonas ir
šv. Juozapo Vyrų Brolijos
Valdyba

ISIGYKITE

A. Vilainio leidžiamą knygą
Sąsiuviniais:

Žmogus, kuris amžinai keliavo.

Joje telpa apie 150 nuotraukų ir iliustracijų iš Lietuvos. Knyga turės virš 300 pusl. Čia reportažų forma aprašoma senieji piliakalniai, pilys, žymiųjų vyrų tėviškės, didieji kultūros paminklai, religinės, tautinės šventovės ir visa kita kas brangu ir miela lietuviui sielai. Knygą iliustravo dailininkas J. Pautienius.

Pirmas sąsiuvinys jau išėjo iš spaudos. Kiti pasirodys kas 1-2 savaites. Sąsiuvinio kaina 0,50 dol. Visų 7 sąsiuvinų kaina 3,50 dol.

«Mūsų Lietuva» norintiems įsigyti minėtą knygą mielai patarpininkaus. Arba rašykite pačiam autoriui: A. Vilainis - Šidlauskas 5300. W 23th Place Cicero 50 Ill. U.S.A.

Namas Su Restoranu, Kavai
Mašina

Rua das Margaridas Nr. 30, prieš Narusevičiaus fabriką, V. Beloje.

Sąlygas sužinoti pas savininką, Rua das Margaridas Nr. 20

Rūbas tada tik yra gražus ir geras, kuomet yra gerai pasiūtas

KAINOS VISIEMS
PRIEINAMOS

Siuvėjas:

Paulo Ambrazevičius
Av. Zelina, 120 - Vila Zelina

VIENTELIS
BRAZILIJOJ lietuviškas kalendorius
1950 Metams

1950

☆ **ŠVENTIEJI**
METAİ ☆

išleistas «MŪSŲ LIETUVOS».

Viršelį piešė dailininkė V. Stančikaitė.

Kaina tik Cr. \$ 5,00

Galima gauti «M.L.» Redakcijoje ir pas platintojus.
Užsisakiusiems prisiunčiame paštu.

PAREMKIME TIK SAVUOSIUS!
LIETUVISKA FOTO ATELJE
“FOTO PRINCEZA”

Av. Alvaro Ramos, 1160 (Prie pask. sustojimo vietos
autobuso 33 Quarta Parada).

Meniškos, gražios foto nuotraukos!

Greitas ir sąžiningas darbas!

Lietuviams pigiausios kainos!

◆◆◆◆

Aplankykite!

Savininkas - Vladas POCIUS

Ivairiausių Medžio Išdirbinių Dirbtuvė

Mykolo Uselio

Santo Amaro

Av. de Pinedo, 931/41 Telefone 139

Priima užsakymus langų, durų, venezianų, atlieka visokius medžio įrengimus raštinoms, bankams, stato laivelius, sudeda parketo grindis, ir atlieka visokius kitus medžio darbus.

◆◆◆◆

Nepasigailėk laiko pasiteirauti!

ČIA DARBAS ATLIEKAMAS PIGIAU KAIP KITUR

Jei reikia tavo **AUTOMOBILIUI**

vidus iškloti medžiaga ar oda, arba nori bendrą reformą padaryti savo

◆◆◆◆ **M A Š I N O S** ◆◆◆◆

visuomet kreipkis į ◆◆◆

ALEKSÉJAUS ir OTAVIO

◆◆◆◆

Tapeçaria “ALEX”

Posto de Serviços “Vila Prudente”

RUA IBITIRAMA, 200. — — V. PRUDENTE

Residencija: AV. ZELINA, 691

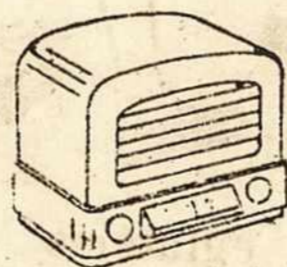
DÉMESIO!

INŽINIERIUS - RADIO TECHNIKAS

A. IDIKA

Radio Laboratoria ir dirbtuvė

Rua Baraldi, 678 — — São Caetano

Pataisomi radio aparatai bet kurios markės.

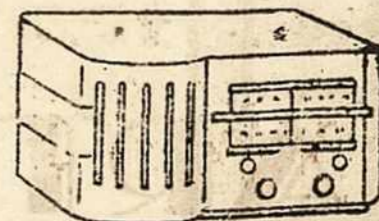
Reforma ir pertvarkymas

Taisomi ir reguliuojami radio aparatai automobiliams. Montuojami sulig užsakymu geriausios rūšies aparatai.

Taisomi komplikuočiausi radio aparatai: *Telefunken, Mende, Philips ir kt.*

Visi radio techniški darbai!

Laboratorija turi pačius moderniškiausius įrengimus ir aparatus. Patarnavimas greitas, tikslus ir mandagus.

UŽSAKYKITE

MŪSŲ

LIETUVA

SAVO PRIETELIAMS

CASAS
SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIS LTDA.

KRAUTUVĖS:

Largo do Cambuçu, 105
Rua São Castano, 526—510
Rua 12 de Outubro, 237

FABRIKAS IR RASTINĖ:

Rua Javaés 719
São PauloAr jau žinai,
kad

"Casa Caçula"

Juozas Stokna &
Irmãos

AV. ZELINA, 646

parduoda pigiau
kaip kituraluminis, porcele-
ninius indus, šaukš-
tus, šakutes lėkštes,
kristalinius stiklus,
įvairių rūšių žais-
lus, lėles, pilnus rin-
kinius indų pietums,
kaval.Papuošalus Kalėdų eglutėms
ir įvairius žaislus. Atlieka elek-
tros įrengimo darbus ir t.t.

Viskas pigiausiomis kainomis!

KOMERCIANTŲ DĖMESIUI!

Didelis pasirinkimas įvairaus tipo folhinių (kalend.)

Arte Grafica

LITUANIA LTDA.

DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

AVENIDA ZELINA, 706

Visą korespondenciją prašome adresuoti

CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

AVENIDA ZELINA, 706 - SÃO PAULO - VILA ZELINA